

А

аа-я част. Отрицателен отговор, не. - *Сложи ли на говедата? - Аа-я!*

азе мест. Лично местоимение за 1. л. ед. ч. Вж. и “кя”. *Азе и кя сме играле оро се един додруги!*

ай част. Хей. *Ай, Ванке, оди ли фчера на Пляшово?*

айка ж. Разхайтен човек. *Гуляма айка си, куга най-накраа ще си седнеш на дзадника!*

алаверсън (алавер съм) словосъч. Използва се само в клетвата “**Да бог даде, алавер съм!**”. Най-вероятно

произлиза от турското “аллах версън” и клетвата всъщност означава “Да Бог даде, да Бог даде!” (П. Йончев)

але мест. Ето тук. *Але го ножето.*

алее мест. Ето там, близо. *Алее го къде съ скри!*

алии мест. Ето там, далече. *Алии го къде иде по пъкя!*

алис нар. Също като. *Алис баща си йъ, като че муу одрал кожата!*

алма ж. Сорт кромид лук, главичките на който са сбити една в друга. Използва се предимно когато е зелен. Наричат го още “ломски лук”. Вероятно произлиза от римското име на гр. Лом- **Almus**. (М. Димитрова)

амка ж. 1. Примка. *Направи амка на сиджима, тъ дъ го заамчиме за климиата!* 2. Онова, което се захвапва при “

амкане

”.

Кво ще сложиме на амката?

амкам гл. несв. Стремя се да захвапя “**амката**”. *Ще амкаме ли довечера?*

амкане ср. Ритуал на Сирни Заговезни (Заговенки), при който на конец се връзва така наречената “ **амка**”- варено яйце, халва, парче баница и др. “Амката” се залюлява и всеки се стреми да я ухапе сред общо веселие.

антомер м. Средно голям чук за трошене на камъни. *Донеси антомера, че с миничкиа чук не моо строша тоо камик!*

апсец м. Контра опора. *Дрш апсец с манарата, да закова тоо клин!*

арам гл. несв. Вж. “**кабата**”. *Що мъ араш едноман?*

арам нар. Даром. *На таа козъ, ако и нела млекото, арам ти йъ давам!*

арвалисан прил. Повреден, съсипан. *Арвалисана комбайна.*

арвалисвам гл. несв. Повреждам, съсипвам. *Оня ми арвалиса чесовника.*

аргасан прил. 1. Замърсен, зацапан. *Па си си аргасал дрейте!* 2. Боядисан. *Аргасано с орова шума*

3.

прен

. Ударен.

Глее като аргасан по главъта

.
аргасвам гл. несв. 1. Цапам. *Глей къ си си аргасал дрейте!* 2. Боядисвам. *Ама, жени,*

куга ще аргасваме онаа прежда?

3. Удрям.

Аргасай го с тарабата, бе, кво има дъ го глееш!

ардалуп м. Загубен, простоват човек. *Мани съ с тоо ардалуп от тука, че нищо не знаа!*

ашоџ м., мн. ч. - **ашове** Права лопата. *Къде си денал оиа ашове, че ще ода на градината?*

Б

бабанес, бабанеста прил. Много голям. *Бабанеста жена, фала богу, глей колки бедри!*
баги, багим част. Уж, май че. *“В Кула баги имало една майка, която научила сина си да крадне.”*
(Й. Вълчев - "Родихме се змейове")

бакара гл. несв. Зачитам, ценя. *Ич мъ не бакари за слива!* - Не ме уважава въобще.

балабок м. Дълъг нивелир.

баласурин м., емоц. Възмъжал юноша. *Колки баласурин, а си играа з децата!*

бангиа ж. Само в израза **“да не си бангиа циганка”** - да не си привилегирован. *Да не си бангиа циганка, тъ дъ седнеш най-отпрет ф салона!*

бандер м. Вж. **“бандера”**.

бандера ж., исп. Дървен телеграфен или електрически стълб. Интересна е аналогията между думите **“бандера”** (на исп. - знаме, **“bandera rossa”** - червено знаме) и **“**

прпо

рица

” - “дълъг прав прът”, защото близката по фонетика българска дума “

пряпорец

” също означава знаме. (б.м.)

ба-нее част. Да, така е. - *Ако ще да доде, нема да го чакаме!* - *Ба-нее!*

бапка ж. Дупка по земната повърхност. *Пъкя за Сторопатица йъ саму в бапки.*

барабаръ (съ) гл. несв. Сравнявам, меря. *По имот ти с него не моош дъ съ барабариш!*

басамак м. Голямо парче от нещо. *Але такъф басамак месо ми дадуа!*

батериа ж. Джобно електрическо фенерче. *Купи ли **вътрешно** за батериата?*

батоза ж. остар. Вършачка. “Батозите” са били главно два вида, в зависимост от производството - “унгарка” и “американка”.

бафна, да бафна гл. св. Проговарям, обаждам се. *Да не си смял да бафнеш пред майка си къде си мъ вигял!*

бая нар. Много. *Бая време мина, а ти ми не врщаш оиа пари!*

бебечка ж. Малко обло камъче. *Пенку Бебечката (прякор).*

бека ж. дет. Овца. *Яла, мама, да видиме беките!*

беко-беко Междуметие за повикване на овците.

беломуес, беломуеста прил. Светлолик, светлокос. *Баща му чер като циганин, а глей го то квоо беломуесто!*

бембен прил. м. Розов. *Саму дъ го не бойдисате бембено!*

бендиляф, бендилява прил. емоц. Скитащ, мръсен и пр. *Море ще видиш ти, куче бендиляво!*

берберин м. итал. Бръснар. *Сестра ми йъ женена за Ангел берберина од Видин.*

берберница ж. итал. Бръснарница.

бестрага нар. Много далече. *Дотегнало ми йъ од вазе и ще фана светъ и щ'ида бестрага!*

бесувица ж. събир. 1. Кучешка любовна глутница. 2. прен. Шумна игра или тържество, невъздържани действия. Ква
а таа бесувица од вазе?

бечкак м. събир. Акациева гора. Бечкака - местност край Кула.

бечковина ж. Акациева дървесина, акациево дърво. *Фчера съм докарал една каруца бечковини за бутуци.*

бечко дрво ср. Акация. Старото име на Виена е "Беч" и затова "бечко дрво" означава "виенско дърво". Тъй като родината на акацията е Северна Америка, вероятно по нашите места тя се е появила доста след откриването на този континент от Христофор Колумб и е пренесена по Дунава от Виена. (П. Йончев)

бечкоф, бечкова прил. Направен от "бечковина". *За рекиа нема по-убаво од бечково буре!*

биба, бипка ж. дет. Мръвка. *Але баба ти йъ донела една бипка!*

бибе ср. 1. Малкото на гъската. 2. остар. Малък дървен цилиндър, употребяван при игрите " **свинкъ**" и " **попич**". *Куга сме играле на*

попич

, Донку Ероф йъ бил майстор да лови бибето с капата!

бирлък м. 1. Стъклена дамаджана. *Азе занесу един бирлък вино и откъ го испиме, Ристу Андрееф съ беше вече кефлосал и го исфрли през джама!*
2. Асо при игра на карти.

При тебе ли йъ бирлък спатиа?

бировин м. Глашатай. *Не реви така като бировин!*

битанга ж. ирон. Пропаднал човек. *Море и твоо син съ извъди една битанга, дето йъ нема по светъ бели...*

битангор м. събир. Много битанги, пропаднала част от обществото. *Казаа ми ората, че и ти съ вртиш покрай оня битангор!*

бла ж., мн. ч. - "блъй" Бълха. Въпреки че е ясно как е получена думата "бла" от книжовната дума "бълха", тя е включена в речника поради интересната форма на множественото число - завършва на "й"!

благиня ж. Остатък след топенето на маста от свинята, който се използва при домашното производство на сапун. *Од лани и полани съм збрала има две канти благиня.*

блкотева съ гл. несв. Мъча се да направя нещо, но не ми върви. *От куга съ блкотева с таа нива!; Колку ще дъ съ блкотевииш по горъта, файда нема!*

блсак, блсаци м. Тестис. *Ще земеш някому блсаците!* - Нищо няма да получиш.

блусерина ж. Петно от бълха. *Чершавете и съ саму в блусерини!*

блювам гл. несв. Повръщам. *Од онова вино киселото съм блювал цела нош и още ми йъ незгодно!*

блювоч м. събир. 1. Онова, което е повърнато. 2. прен. Лошо ядене. *Не принасай ми тоо блювоч!*

боздисан прил. Вж. "збоздисан".

божем нар. Уж, май че, но не много сигурно. *Божем и казал, че я аресва, ама азе не вярвам!*

- божи човек** *словосъч.* Скромнен, добър. *Той йъ божи човек и нее напрайл онова, къде съ бъбре за него!*
- божукам** *гл. несв.* Хленча, оплаквам се. *Саму божукаш, кѣто че съ ти потънале гимийте!*
- божѣта** *нар.* Честно. *Кажите ми сичко божѣта и нема да ви напраа нищо!*
- борден** *прил.* Тъмно червен. *Бордена фланера.*
- ботур** *м.* Пън. *Санду Ботура (прякор).*
- ботурешки** *нар.* Из под око, втренчено. *Кво мѣ глееш ботурешки, кѣто че бела еце и ще ти дам чурупката?*
- боц** *м. нов.* Прав удар по топката във футбола.
- Братаноф мос** *словосъч.* 1. Мост и местност на изхода от Кула по посока към Видин. 2. *прен*
. Межда, граница на Кула.
Законете в България вѣжѣт саму до Братаноф мос!
(В Кула всеки прави каквото си иска.);
И кулските шестици вѣжѣт саму до Братаноф мос!
(Успехът на завършилите в Кула не е реален.);
Щом минеш Братаноф мос, веднѣга станеш други човек!
- брбарам** *гл. несв.* Преобрѣщам, разбрѣквам. *Не брбарай ф тенджурата, че ще ти исѣнат рѣцете!*
- брбонка** *ж.* Пѣпка, оток. *Ква ти йѣ таа брбонка на бузата?*
- брдак** *м.* Стомна. *Кой од вазе строши брдака?*
- брецам** *гл. несв.* Рева на дебело. *Бреца като бивол.; Отук бряк, отам бряк, а ф средѣта бивол бреца.* Що е то? (гатанка). Отговор - задник.
- брзоряк** *прил.* Който не обмисля думите си, преди да ги каже. *Нее убаво човек дѣ йѣ брзоряк, че моо збрка!*
- брига** *ж. срб.* Грижа. *Ич мѣ нее брига за него!*
- брканина** *ж.* Храната на прасетата.
- брльок** *м.* 1. Рядка кал. 2. Мѣтилка. *Бил сѣм по Добруджа и там ората казват, че като доде време за вршидба, првата вода од бунаря слагат в локомотила, фтората дават на говедата и ча куга почнат дѣ гребѣт од дѣното и водѣта стане на брльок, тугава пиат ората!* 3. *прен.* Лошо приготвено ядене.
- брска** *гл. несв.* Вали слабо, но сѣс силен вятър. *Не си излазал вѣнка да видиш кѣ брска!*
- брскам** *гл. несв.* Мета небрежно. *Не брскай с таа метлѣ, еми помети като ората!*
- брус** *м.* Плочка от твѣрд камѣк за заглаждане на режещи инструменти. (**абен като брус** - Глупав, неграмотен.)
- брусна, да брусна** *гл. св.* Да кажа нещо не на място, да изтѣрся. *Се тѣко брусне н'ящо не сѣс светѣ!*
- буедак** *м.* Гѣста тревиста растителност. *Излезните от тоо буедак, че ще настѣпите няко змя!*
- буйка** *ж. дет.* Обувчица.
- букари** *гл. несв.* Опложда свинѣта (за нерез). *Ще заведе свин'ѣта при нереза на Йоту Стефаноф дѣ сѣ букари.*
- букна, да букна** *гл. св.* 1. Да пламна. *Тоо огѣн букна най-после!* 2. Да почервенея. *Букна а като бужур!* 3. Да разнесе слух.

Не бѣбри млогу, че ще букне цела Кула!

булуван м. Голяма буца прѣст. *Малеуу, що сте нанеле тиа булуване ф собата?*

бундало, бунтало ср. Голяма неподстригана коса. *Д'иаш на берберницата да манеш тѣва бунтало!*

бундрук м. Дървен хамут за кон.

буреча съ гл. несв. възв. Втречвам се. *Кво съ буречиш вроз мене?*

бусер м. Чим.

буско цвете ср. Цветето "богородичка" или "астра".

бутук м. Дебел кол за ограда.

бучник м. Край на пола. *Да не си ми съ откъснал от бучника, тѣ дѣ ми йѣ зор за тебе?*

бѣкам гл. несв. Вря. *Водѣта зе да бѣка.; Знааш ли кѣ ми бѣкат краката? (от умора).*

бѣсам гл. несв. 1. Премахвам нещо. *Не бѣсай таа шума!; Кой тѣ бѣса по ушите, тѣ бѣбреш?*

2. прен. Карам се, навиквам. *Като съ*

врнеме у дума, има дѣ ни бѣсат!

бѣтам гл. несв. 1. Преобрѣщам, събарям. *Айде дѣ бѣтнеме онова дрво! 2. прен.*

Заколвам.

Днеска ще бѣтаме □

шипаря

бѣткам гл. несв. 1. Вж. "бѣтам" 1. *Шарена туяшка през дол съ бѣтка. Що е то? (гатанка).*

Отговор - змия. 2. Заеквам.

От кѣ го би, детето зе дѣ бѣтка!

3. Сричам при четене.

Абе, ти си станал трето оделение, а още бѣткаш!

бѣша гл. несв. 1. Крия. *Не бѣши парите, че ще ги намера! 2. прен. Пазя тайна. Що бѣшиш од мене, че си одила в Малѣта?*

В

вавлгвам гл. несв. Правя нещо плоско да се изкриви, да потѣне навѣтре. *Варди тиганята, че глей кѣ съ вавлгнала!*

вавлгнат прил. Който е изкривен навѣтре.

вайкам съ гл. несв. възв. Жаля се, оплаквам се, съжалявам. *И дѣ съ вайкаш, и дѣ съ не вайкаш, файда нема!*

вален, вална прил. Мръсен, мръсна. *Вални чарапе.*

валкѣ ж. Сбито парче при лошо приготвени тестени храни. *Качамака стой на валки, на валки.*

валям гл. несв. Мърся, цапам. *Не валяй си панталонете ф тоо пепел!*

вальок м. Парче качамак.

вара Вж. "кара".

варякям гл. несв. Хленча, оплаквам се. *Колку ще дѣ варякаш, нема дѣ ти зема* □ **батериа** *от панира!; Детето* □

едноман

варяка, сигурно йъ болно!

вбабен прил. Преждевременно състарен.

вбабил съм съ гл. св. Преждевременно съм се състарил. *Абе, вигяле ли сте къ съъ вбабила мойта братофчетка?*

вбинчвам, вбичвам гл. несв. Вдървявам. *Вбичи си ръкътa, дъ ти напраа един гущер!* (Когато с долната част на права длан се удари силно по стегнатия мускул над лакътa, се получава нервен тик, който свива мускулните влакна в змиевидна форма. Тази форма се нарича “

гущер

”.)

вбуречвам (съ), вдзурепвам (съ) гл. несв. Вторачвам (се), втречвам (се). *Кво си съ вбуречил вроз мене като дете в ламба?*

вдрсвам гл. несв. Намирам малко време да свърша някоя работа между другото. *Ще вдрсна до лозето да окопаа няко рет!*

веднешки прил. Общ. *Веднешки волове.*

верижало ср. Верига с кука на края, която виси над огнището. На нея се закачат котлите за топлене на вода или съдове за готвене.

весвам съ гл. несв. възв. Появявам се. *Къ нема дъ съ веснеш цела неделя!*

взлил съм съ словосъч. ирон. Станал съм много лош. *Абе, що си съ взлил и гледаш къто дзвер?*

виа (съ) гл. несв. Вж. “букари”.

вирян м. Студено място на течение. *Не стой на оня вирян, че немам пари дъ тъ вода по доктуре!*

вител м. Приспособление за навиване на въжето при вадене на вода от кладенец.

више нар. Повече. *Нема више да дваждам у вазе!; Таа годин сме набрале више кукурус од лани.*

вишък м. Излишък.

влакуля ж. 1. Приспособление, приличащо на шейна, за насноваване на основата при тъкане на домашен стан. 2. прен. Повлекан.

власуняк м. Жабуняк.

влузвам (съ) гл. несв. Вмъквам. *Азе вигя, че съ влузват у вазе, ама оде дъ знам, че съ дошле дъ краднат!*

Водици Църковният празник Йордановден.

водник м. Дървен прът с набити по него дървени клинове, на които се окачват котлите с вода за домакинството.

водулека ж. Вада след дъжд или при поливане. *Детето си намерило парица във водулеката на пъкя!*

воскресвам съ гл. св. Силно се изненадвам. *Воскреснала съм съ колку млогу знаа онова дете!*

востебирча съ, дъ съ востебирча гл. св. Вж. “восчеперча съ”.

восчеперча съ, дъ съ восчеперча гл. св. Покатервам се. *Абе, па ли си съ восчеперчил на тъва дрво?*

восчеплеза съ, дъ съ восчеплеза гл. св. Вж. “восчеперча съ”.

вран м. Правоъгълен дървен капак на буре или бъчва. *Донеси ми враня дъ го измиа!*

врдам гл. несв. Мърдам непрекъснато. *Не врдай толку, а седи мирен и яш, че боба ще*

сфрши!

врдлиф, врдлива прил. Немирен, неспокоен. *Къто мъничък Владу беше млогу врдлиф!*

вреден прил. Работлив. *Вредна жена си зе наш Цану!*

врзоглафка ж. Вид женска кърпа за глава.

врнкало 1) ср. Пумпал.

врнкало 2) ср. Детска играчка от конец и копче за дреха.

врнкам гл. несв. 1. Бръмча. 2. Моля, убеждавам. *Колку ще дъ мъ врнкаш, нема дъ ти дам таа книга!*

вроз нар. Вж. "врос". *Усуперил съъ вроз мене и мъ не остаа на мира!*

врос нар. Върху. *Не чеплези съ врос кревета!*

вртоглаф, вртоглаф, вртоглава, вртоглава прил. емоц. Глупав, загубен. *Тоо йъ вртоглаф и моо напрай няко пакос!*

вртогъзица ж. Насекомото "щипалка".

вршляк м. събир. Купчина сухи съчки. *Донесите малку вршлячец да наклада огъня!*

врфчанки мн. ч. Вид женски цървули.

въгарец м. Подкожен паразит по говедата. *Не врдай, като че имаш въгарец в дзадника!*

вътор м. Пъпка за бозаене при някои животни и при хората. *Глей онаа кучка колки въторе има!*

вътрешно ср. Батерия за джобно фенерче.

Г

гавна, да гавна гл. св. Да отсипя изведнъж. *Гавни малку зейтин!*

гага ж. 1. Клюн. 2. прен. Мутра. *Не смее си покаже гагата от стут.*

ганада гл. несв. Псувам, обиждам. *И двамата мъ ганадите **едноман!***

гекна, да гекна гл. св. Да падна на задник. *Азе го бутна и той гекна на гъзъ си.*

гижа ж. Приземна лоза, която се връзва около кол. *Лани сме исадиле къде педесе гижи бял и чер отел и десетина гижи вяла.*

гир, гире Междуметие за прогонване на гъските.

главурешки нар. 1. С главата напред. *Саму азе скачам главурешки ф Ценовия яз! 2. пре*

н

Без да се мисли.

Нищо съ не прай главурешки!

главутвам съ гл. несв. Падам с главата надолу. *Глей дъ съ не главутнеш в бунаря!*

гледжаф, гледжава прил. Тестяв. *Од няко време секи ляп ти излаза гледжаф, а фурнята йъ нова!*

глобна, да глобна гл. св. Да ухапя сръчно. *Кучето ви мъ глобна за ръкъта, ама добре, че не стисна млогу!*

гмарам гл. несв. Стъпвам в нещо рядко, например кал. *Недей да гмараш с новите чели ф тинята, че нема кой да ти купи други!*

гмарна, да гмарна гл. св. Да намушкам. *Кравата насмалку да умре од надуване, ама азе мана с ножето и йъ гмарна ф корема, тъ йъ спасиме!*

гмацам гл. несв. Цапам. *Таа гума не трка, а гмаца!*

гмеча гл. несв. Мачкам. *Одила йъ при една бабичка дъ йъ гмечи по корема, дано го мане!*
(дано абортира).

гмурам гл. несв. 1. Вж. "гмарам". 2. Тъпча, натъпквам. *Не гмурай повече слама ф сламника, че нема място!*

гмуцам гл. несв. 1. Пляскам във вода. 2. Пера. *Цял ден съм гмуцала ф студена вода!*

гнясам гл. несв. Вж. "гмурам" 2. 2. прен. цин. Futuo.

голоскок прил. 1. Гол. 2. Слабо облечен. *Не оди **ПОВЪН** голоскок!*

голотор м. събир. 1. Хора от най-бедната прослойка на обществото, беднотия. 2.

Пренебрежително обръщение към група хора, които обикновено са подвластни на този, който говори.
Тишина, голотор!

голофрч м. Беден, но с голямо самочувствие човек. *Не бърби ми за оня голофрч, че го не моо гледам!*

горкому междум. Най-послед, в края на краищата. *Па помисли за назе, горкому!*

гот Само в словосъчетанията "кво гот", "ква гот", "кви гот" - каквото, каквато, каквито.
Донеси кви гот дъ съ дрва!; Кво гот дъ йъ времето, ще одиме.

градеш м., мн. ч. - **градеже** Незастроено дворно място, което е в същия град или село, но е по-далече от къщата на стопанина. Обикновено се използва за градина.

Щ'ида до градежа да набера малку чушки.

грамуда ж. Болестно образувание по тялото, киста.

гргора гл. несв. Издавам звук на триещи се машинни части. *Лагера на колелото зе дъ гргори.*

грда гл. несв. Издавам характерни за свинята звуци, грухтя. *Що грди тъва прасе, като съм му сипала одеде!*

грездей м. цин. Мъжки полов орган.

грипам гл. несв. Вървя през нещо, което ме затруднява. *Грипам прес снегъ с новите цървуле и ми нее зор!*

грм м., мн. ч - **грмове** Гъста шубрачка от еднородни дървета. *От тоо грм нема да излезне заек.* (Тази

работа няма да стане.)

грозне нар. емоц. Твърде много. *Грозне съ бяме напиле снощи!*

громам гл. несв. Тропам. *Иди виш кво грома по таваня!*

груам гл. несв. Кашлям на дебело. *Кво груаш като рапатничава офцъ!*

груна, да груна гл. св. 1. Да падна, да се строполя. *Онова дрво като груна до мене, **нас малку***

дъ мъ прибиа!

2. Да ударя.

Груни го, бе, кво го глееш!

груна съ, дъ съ груна гл. св. възвр. Да се строполя, да се грохна. *Грунал би съ дъ спъ, ама отпладне имаме работа.*

грцмун м. Гръклян.

гуда, гутка ж. дет. Прасе, свиня. *А д'идеме да нараниме гудите!*

гуденик м. Баница с плодове, най-често с тикви.

гуджул м. Горчиво лекарство, горчиляк. *Мани съ с тиа гуджуле, ще ми мине и бес кя!*

гуду-гуду Междуметие за повикване на прасето.

гулеш м. Малко хлебче, поръсено с "мяшано".

гундер м. Див, горски човек. *Гундерете* - кулска фамилия.

гуцам гл. несл. Клатя се. *Трикрак стол не гуца.*

гушка ж. 1. Сърма. *Фчера съм готвила гушки и чушки (пълнени чушки и сърми).* 2.

Гранка конци или тел.

Нави тоо тел

на гушки!

гушкам гл. несл. 1. дет. Спя. 2. Вземам в прегръдките си. *Яла тайку дъ тъ гушне!*

гущер м. Нервен тик на мускулни влакна със змиевидна форма върху предния мускул между лакъта и рамото. Вж. “ **вбинчвам**”.

гъдъркам гл. несл. Събарям. *Тайко, кака гъдърна шишето з виното!*

гъдърнат прил. Съборен.

гьондер м. Вж. “**гьондерица**”.

гьондере мн. ч. Тежки стари обувки. *Къ моо одиш с тиа гьондере?*

гьондерица, гьостерица ж. Овчарска тояга с топка (“**гюдула**”) на единия край.

гьоса ж. остар. Вж. “**гьондерица, гьостерица**”. Тази и някои други думи са ми съобщени от учителя Йордан Петров.

гюбек м. Междинен продукт при производството на кашкавала.

гюдула ж. Дървена топка на края на овчарска тояга. *Не закачай съ, че ще тъ млатна с гюдулата!*

гяа ср. Дядо, но само когато е пред име, иначе “гядо”. *Щ'иа при гяа Влчу Кальовеца, дано ми раскаже къъ одил на ескурзия в Русиа.*

Д

даждам, дваждам гл. несл. Идвам. *Даждаа ли си вашите за пладне?*

дап м., нов. Автобус. *Иде ли дапа?; Един вла попитал: -Абе, познаваш ли Фльоро, дека кара две дапи? (две дапи - автобус с ремарке.)*

дбру Междуметие за прогонване на прасето.

дее, де земи Междуметие, което се употребява при вкарване на главата на говедото в ярема.

дереньосам, да дереньосам гл. св. емоц. Да ударя с тояга. *Остави мъ, че ще тъ дереньосам с таа туяга!*

деруга ж. Широка драскотина от нараняване по тялото. *Кви съ тиа деруги по нусъ ти?*

дждажа ж. Машинна част, машинерия. Па ли съ строши онаа дждажа?

джанкам съ гл. несл. Заяждам се, карам се. *Кви бракя сте виъ, къто **едноман** съ джанкате?*

Джанкус-банкус Играта “прескочи кобила”. *Тоо **пленгор** по цял ден играа на джанкус-банкус, а си не чете книгите!*

джасам, джаскам гл. несл. Бутам грубо. *Що съ джаскате, като ще има място за сичките?*

джаснат прил. 1. Бутнат. 2. прен. Глупав, малоумен. *Маните го тоо, не видите ли, че йъ малку джаснат и не моо искара кучка из бъзе!*

джван'ък м. Смачкана маса, пюре. *Ако скоча, ще тъ напраа на джван'ък! "на джван'ък" словосъч.*

-

Много смачкано.

Панталонете ти съ станале на джван'ък.

джврцам гл. несв. Бода с нещо тънко. *Най мъ беше стра, куга доктура мъ джврцна с еднъ иглъ!*

дживгар м. Вrabче. *Гяа ни Йончу, като наплни пушката с най-ситните сечми и като грмне ф сливата, попадат* **сумасиъ** дживгаре!

джигер м. Дроб. *Куга топиме масть, земеме, па опечеме на жаравата черния джигер и докъде масть стане, испиаме* **сума** вино.

джиткам гл. несв. Захвърлям. *Напрайл съм си прашка и като джитна няко камик, той иде* **усвет!**

джоврган м. Голям животински кокал, почти без месо. *Па ли си готвила од она джовргане?*

джонгъл м. 1. Голям човешки крак. *Колки джонгъле имаш!* 2. прен. Човешки крак въобще. **Помести си**

джонгълете да мина!

Възможно е думата да произлиза от нарицателното име на англичаните - Джон Бул (Джон Гул)- John Bool (John Gool), които винаги са смятани за високи и дългокраки хора.

(
П. Йончев

)
джубе ср. Горна връхна женска дреха от ситно кадифе. *Од баба ти йъ останало едно джубе, ако сакаш да ти го дам, че съга млогу съ носат!*

джугам гл. несв. Моля някого. *Ако ще дъ мъ джугаш цела годин, нищо нема да стане!*

джука ж. Устна. *Горната му джука - като Вршка чука, долната му джука - като Банска чука!* (има големи устни). Банска чука е планинско възвишение в

Сърбия, близо до град Болъевац, което при ясно време добре се вижда от Кула.

Сръбското му наименование е Ртань.

джунджуриа ж. Дребна част или инструмент. *Собата му се йъ плна с джунджурии.*

джуркам гл. несв. 1. Бъркам качамак или друго с "**джурулек**". *Джуркам боп, качамак и др* . 2. прен. Върша нещо

нередно. **Кви**

сте ги джуркале онаа вечер з бачу си?

джурулек м. 1. Дървена бъркалка с кръстачка на края. *Направи ми джурулек, че нема с кво дъ праа качамак!* 2.

Свинска муцуна.

Море ще му сложа брнка на джурулека, дъ не рови!

3.

подигр

. Грозно лице, мутра.

Виш си джурулека и не бърри млогу!

джушкам гл. несв. Бутам, събарям. *Не джушкой тиа* **притки**, че покрай кя съм насадила боп от Йоша Крцелката!

дзвекна, да дзвекна гл. св. емоц. Да ударя по главата. *Ще ть дзвекна с тоо камик, па кво бъде!*

дзвона ж. Камбана. *За кугу ли биа дзвоната? - Кой ли е умрял?*

дзвънка ж. Капка или мехурче в течност. *Глей таа рекиа от праски кви дзвънки прай!*

дзедна гл. несв. Студувам. Цела нош съм дзеднал на **еснеца!**

дзедне ми гл. несв. Студено ми е. Дзедне ми на ръцете.

дзидзидникам гл. несв. емоц. Треперя от студ. Има да дзидзидникаме докъде доде **д
апа**
!

дзипам гл. несв. 1. Ритам. Дзипни таа топка къде назе! 2. Рипам. Дзипна и съ ужени,
без да пита!

дзубра съ гл. несв. възв. Сърдя се, цупя се Не дзубри съ, еми седни дъ едеш, че после
нема да има кво!

дзупам гл. несв. Играя хоро. И Митана дзупа з другите!

дзупара съ гл. несв. възв. Муся се, заставам сериозен. Глей го къ съ дзупари и съ
мъчи дъ преставлява н'ящо!

дзурна, да дзурна гл. св. Идвам или отивам за малко. Ще дзурна до мамини.; Дзурни
къде назе няко ден!

дзурепа съ гл. несв. възв. Вторачвам се, ококорвам се. Се съ дзурепи вроз мене, като че
съм му н'ящо виновен!

дзурлосвам гл. несв. Отговарям грубо. От одзарана само ми дзурлосваш и ще кажа на
тайку ти!

дзуряп прил. Лош, нервен. Дзуряп човек, фала богу, вардите съ од него!

дидидус нар. По цялата повръхност, навсякъде. Панталонете ти съ дидидус укидани с
мрсоти!

дип нар. Добре, хубаво. Дип, че азе утеку, иначе шкяа дъ мъ прибиът!

дирник м. Задник. Аку, нещеш да работиш, а слабен дирник носиш!

дирница ж. Задница, задна страна. Азе ще тегла отпреди, а ти бутай откъде дирницата,
дано искараме таа каруца!

дискус м. гр. Поднос.

дич Междуметие за изразяване на недоверие, подигравка и др. - Лани набраме по сто
крини кукурус од декар. - Дич, посмали манку!

длака ж. Козина. За заран ще ми трябва свинска длака, че ще праа чоп.

длакаф, длакава прил. Космат. Длакаво магаре.

добър ден словосъч. Празник. Чис ляп сме яле саму на добър ден!

додулка ж. дет. Кукличка. Алис додулка йъ тъва дете!

доземец м. Допълнително при ядене. Ще си зема малку доземец!

докатерисвам гл. несв. Привършвам. Се съм докатерисала боба и не знаа кво ще праа
до наесен!

докачам (съ) гл. несв. Обиждам (се), засягам (се). Айде, не докачай съ, че не съм сакала
да кажа н'ящо лошо!

докачлиф, докачлива прил. Обидчив. Млогу си докачлива, ма, човек не смее дъ ти рече
нищо!

докундиса ми гл. св. Омръзна ми, дотегна ми. Докундиса ми от тебе!; Докундиса ми дъ
работа самичък!

долафчия м. Остроумен човек. Млогу гулям долафчия беше Йончу Пеков на Нанков!

долотанка ж. Горна мъжка дреха със средно къси ръкави. Думата вероятно
първоначално е била "долактанка" - до лакъта. (П. Йончев)

домиш нар. Между. Де бе, жени, не къпите децата на тоо вирян домиш тиа къщи, че ще
истинат!

домишляр м. Къщен човек. Който обича да стои в къщи.
домишчасие ср. Междучасие. Гулямото домишчасие сме одиле дъ си купуваме мекици от Саву Мекицата.
досажда ми гл. несв. Изморявам се. Млогу ми досажда куга стоо праф длго време.;
Днеска ми досади от работа.; Досадило ми йъ дъ тъ слушам, че бъреш глупости!
дотрай нар. Износване, привършване. Таа дрее нема дотрай! (дрехата е много здрава).
дочас нар. След малко. Тайку ти ще си доде дочас и ако не си наранил стоката, дъ му мислиш!
Драганкина дзвездъ словосъч. нар. Късно вечер. Зер ще ни карате дъ копааме до Драганкина дзвездъ?
драпам гл. несв. Стремя се, мъча се да постигна нещо. Абе, и кя драпа да влезне да учи, ама не може!
дрвча гл. несв. Вдървявам, втвърдявам. Дрвчи си онова.
дрвча съ гл. несв. Заяждам се, перча се. Не дрвчи съ млогу, дъ не видиш дзвезди по пладне!
дргел м. 1. Мърша. Що купи тъва магаре, не ви'иш ли, чее станало на дргел? 2. прен. Стар автомобил. Купиле сме един дргел от триесе и шеста годин и ще го направиме къ си йъ бил!
дрглаш м. събир. 1. Мн. ч. на "дргел". 2. Второстепенно месо за ядене. Колку пъти съм ти казвала дъ не купуваш от тоо дрглаш!
дргна гл. несв. Влача. Накъде дргнеш тоо платник?
дргна съ гл. несв. Чешам се. Вигя го, че съ дргне от едно дрво, като чее крастаф!
дрдзам гл. несв. емоц. Дърпам, тегля. Не дрдзай тоо конец, че ще си расплетеш фланерата!
дрдонка ж. Овче, козе, заешко и пр. изпражнение. Лани и полани сме съ нажадувале ябълки, че съ биле като дрдонки!
дрегувам гл. несв. Спя неспокойно. Цела нош съм дрегувала дъ не испуща дапа за Видин.
држале ср. Дръжка на тесла, брадва, мотика и др. Ще съ исфатаме на држалето кой д'иде за вода.
дрк, дргове м. Стъбло на царевица, слънчоглед и др. Сложите ли ония дргове на сушина, че ще ми тряват зимъска!
дрмелкам гл. несв. емоц. Дърпам насам-натам. Кво дрмелкаш таа мрфка, къто че не си видвал месо?
дрндер м. Вж. "уля 1.". Дрндера ти майнин!... (псувня).
дрскам гл. несв. Треса по време на движение. Не сядайте на потоница та, че дрска!
дуда ж. Черничев плод. Таа годин ще опитам дъ напраа рекиа од дуди!
дудна гл. несв. 1. Гърмя. Дудне на дъш! 2. прен. Карам се. Щом съ прибере и веднъга почне дъ дудне!
дудовина ж. Дървесина от черница. Бурето от дудовина, мани че држи рекиата къ си' била, еми я бойдисва жлта-кафена!
дулич м. Отвор на вратичката на печката. Затвори дулича на фурнята и не слагай повече кюмур, че пушляви!
дундуникам гл. несв. Бавя (дете). Не дундуникай детето, че тъва нее твоо работа, а иди насечи дрва!
дунец, дунци м. Сорт едра дюла.

дун'ъ ж. Мера, ниви, ливади. Обобщено - свят, природа. Щом ти не изнаса, фащай дун'ята!
дуркончо нар. Вземане дете на гръб. Майко, земи мъ на дуркончо, че мъ болът крака!
дус прил. Вж. "дусен".
дусен прил. тур. Едноцветен, еднообразен. Ще го бойдисаме дусено!
дут м., мн. ч. дудове Черница. Сума дудове трябва да има човек, ако сака да искара млогу меунки!
дъдъркам гл. несв. Тегля нещо по земята, което издава специфичен звук. Не дъдъркай таа дъскъ, че мъ боли глава!
дъно ср. Задната част на панталон. Дъното му саму ф петъци, а той тргнал по моми!;
Мани (мани) го тоо, не виш ли, че плофки му клцат по дъното!

Е

еднодруго нар. Това-онова. Зелe сме си еднодруго за едене, че моо си не додеме на пладне.
едноман нар. Непрекъснато. Едноман сакате пари, а не знаате къ съ зараждат!
еднък нар. Веднага. Еднък дъ съ прибираш у дума, докъде си нее дошол баща ти!
едук, едуци м. 1. Крадец. Кулските едуци най-млогу краднат! 2. Хайдутин. Гяа ти Пеку Нанков йъ носил ранъ на едуците!
ейс Междуметие за подкарване на воловете.
екю ср., най-нова дума! Социална помощ, пари. Ама, Персо, оди ли дъ ти дадът екю?;
Ялате тука, баба дъ ви даде малку екю!
елам гл. несв. Струвам. Ела ли ти виното таа годин?
елетрика ж. Електрическа крушка. Сичките елетрики съ погоряле, а ти съ не сящаш да купиш нови!
ели част. Ама че! Ели съ фука с новиа си чесовник!
емна, да емна гл. св. Подемам. Емнаа мъ и мъ не оставиа, докъде не купи батерии и на двамата!
емита нар. Да, така е. - Оди ли при офцете? - Па емита!
епкаф, епкава прил. Заекващ. Цану Епкавиа - прякор.
ер м. Обор, яхър. Наднича ли в еря дъ видиш кво прай стоката?
ерина ж. Ситна непрана вълна. "бабината ти ерина" - гледай си работата, говориш глупости и т.н.
еръ ж. Топъл въздух, топлина. Не моо съ диша от таа еръ!
еснец м. Сухо, ясно, но мразовито време. Цела нош съм студувал на еснеца, че съм чакал ония дечурлига дъ си додат!
етаче ср. Малко костеливо орехче. Неща д'играа с тебе на орей, че ти имаш саму етачета! Играта "на орей" (на орехи) се играе от две или повече деца, които последователно се стремят да уцелят орехите на другите и да ги приберат за себе си. Прилича на играта на топчета.
етъ част. Отрицателен отговор, не знам. - Кажи етъ! - Етъ. - Да изедеш от куче петъ!

ечумянка ж. Сорт дребни круши, които зреят по жътва.

Ж

жага ж. Метален трион, приличащ на бичкия.

жален нар. 1. Искаш, желаещ. Жален съм и азе да имам батерия и чикиа като другите деца! 2. Незадоволен. Не давай на тиа пцета мрфки, че не съ жални едене!

ждрапам гл. несв. 1. Стъпвам. Глей дъ не ждрапнеш в лайното! 2. Чешам грубо. Кво съ ждрапаш, като че си шугаф?

жено междум. Пренебрежително наименование на човек или животно, особено когато трябва да се изрази яд или омраза. Жено момчешка, жено шугава, момаа жено и т.н.

“Таа жена шугавата се ми обрсти лозето!” (Й. Йончев - "Вълчо Нанков")

жешчава ж. Горещина. Малеуу, ква жешчава иде от таа фурня!

жилава гл. несв. Ям без апетит. Не жилави ляба, еми яш, че друго нема!

жилка ж. 1. Род, сой. От коя жилка си? 2. Ластик. 3. Прашка от ластик и чатал. Ще си напраа жилка, та да биа дживгаре.

жир м. Жълъд, жълъди. Млогу жир съм набрала фчера!

жлеба съ, жлемба съ гл. несв. възв. Кривя уста, плезя се. Тъва дете що съ жлемби така, дъ не би дъ му има н'ящо?

жльокаан м. Развлечен човек. Нема дъ съ фалиш, че сички знааеме какъф жльокаан си!

жуберкам гл. несв. емоц. Ям с апетит и удоволствие. Глей къ слатко жуберка саму лебец!

жулувак м. събир. Много “жулувини” на едно място. Някуга съ ни карале дъ носиме жулувак в училище и сме плеле стргалки. (изтривалки за обувки).

жулувина ж. Царевична обелка.

жуменица ж. Играта “жмичка”.

журна-варна гл. св. Изпреварвам. Ще удара на прятек и ще ги журна-варна!

жъкам гл. несв. Бода рязко. Жъка мъ под лъжичката.

жъп, жъба прил. Щърб, беззъб. Жъбите - кулска фамилия.

З

заамчвам гл. несв. 1. Завързвам с примка. Заамчи сиджима за различието! 2.

Закопчавам. Заамчи си дреета! 3. Нагърбвам. Заамчи тоо платник нарамо!

заапа го, да го заапа гл. св. емоц. Да остана без материална подкрепа, да обеднея така, че да няма какво да ям. Море, азе ще умра и тугава виа ще го заапете, бе!...; Епъ, еми, ако не слагаме нищо в буркане, зимъска има да го заапеме!...(Това изречение е изречено от петгодишно момиченце през хиляда деветстотин деветдесет и седма

година!...)

забакна съ, дъ съ забакна гл. св. възв. Губя дар слово. Моо син щом излезне пред дъскъта, веднъга съ забакне.

забивам колец словосъч. Заставам пръв в редица от хора, защото съм най-висок. Най-високиа забаи колец, другите съ редиме до него по височинъ и после съ делиме през един. (Така става деленето на деца на две групи при игрите “стражаре и апаше”, футбол и др.)

забружда съ, дъ съ забружда гл. св. възв. Изчервявам се. Глейте къ съъ забруждал от тоо вятър!

забурула, да забурула гл. св. емоц. Тръгвам бързо и неочаквано. Ако му съ караме, па ще забурули за Видин.

забрусвам го гл. св. емоц. Обърквам се, пропадам. Азе май го забруси, откъ не съм вече на работа.

забъшвам гл. несв. 1. Укривам, прикривам. Забъшила съм малку брашно за Велигден. 2. Завличам. Оня магазинерин па ми забъши два лева.

забурчвам съ гл. несв. Пълня устата си с течност. Забурчиле съ съ з водъ и прскат децата!; Забурчил съм съ с рекиа, че мъ боли зъп!

завратосам, да завратосам гл. св. емоц. Да ударя с длан по врата. Не бърбри млогу, че ще тъ завратосам!

загажна ж. Вид рибарска мрежа, която се поставя напреко на реката и се дърпа от двама човека.

заглавушвам го гл. несв. емоц. Обърквам се, затъвам в някаква дейност. Абе, ти май си го заглавушил по смятане!; Откъ ни умряа воловете, бая сме го заглавушиле с орането!

заглибам съ гл. несв. възв. 1. Затъвам в кал или нещо друго. Глей го къ си йъ заглибал челите! 2. Обърквам се. Заглибал съм съ ф таа трговиа!

заглоба съ, дъ съ заглоба гл. св. възв. 1. Вж. “заглибам съ” 2.. 2. прен. Затъвам в дългове. С новата къща съм съ заглобил яко!

загмацан прил. Зацапан. Загмацана тетратка.

загмацвам гл. несв. Зацапвам. Абе, ти що си си загмацал двойката в бележника?

загмуцан прил. Вж. “загмацан”.

загмуцвам гл. несв. Вж. “загмацвам”.

заголофрдвам гл. несв. Заобикалям истината, клинча. Нема кво дъ го заголофрдваш, еми кажи къ си беше!

задрнчвам съ гл. несв. възв. Заяждам се. Саму съ задрнчва за шкяло и нешкяло!

задрнчлиф, задрнчлива прил. Заядлив.

задрусам, да задрусам гл. св. емоц. Отивам набързо. Ще зема отпладне да задрусам до Липака, че има една табла за докопване.

задунинъ ж. Горещо и непроветриво, спарено време. Гуляма задунинъ ще бъде и днеска!

задънка ж. Преден или заден капак на каруца. Ще съ врна пеше, че ни йъ паднала дзадната задънка.; Задънката - местност край Кула.

задъпвам 1) гл. несв. 1. Закачам нещо, така че да може да бъде откачено изведнъж. Задъпни ключата, че оня пл па ще излезне нощеска! 2. Заеквам. Тоо зе дъ задъпва от стра!

задъпвам 2) гл. св. Подпирам, затварям. Задъпни вратата, че не знааш кой може да доде нощеска!

задъпнат прил. Вж. “запъцнат”.

зажулвам гл. несв. Обръщам кожата на нещо наопаки.

зажулвам го словосъч. цин. Ядосвам, закачам. Кво ми го зажулваш едноман?

заклцвам гл. несв. Продължавам да подпитвам заядливо. Заклцваме го ниа, ама той си млчеше!

закрквам гл. несв. Продължавам да подпитвам. Абе, виъ кво саму мъ закрквате, не ви'ите ли, че неща дъ ви кажа нищо!

зазаоротвам гл. несв. 1. Продължавам да заприказвам. Азе йъ зазаоротва, ама кя ич мъ и не погледна! 2. Продължавам да отвличам вниманието с приказки. Абе, ниа вигяме, че той ни зазаоротва, ама съ не сетиме що!

зайде, да зайде гл. св. Да изчезне, да се скрие. Слнцето зайде веке!; Ум да ти зайде! (да се учудиш много, да се изненадаш).

закачка ж. Дупка на ръба на цървулите, през която минава връвта. Закачките се съ ми съ испокъсале сичките!

закекеряса гл. св. Престана да капе от само себе си. Тъва буре тениясва, тениясва, па най-накраа закекеряса!

закилица ж. емоц. Заядлив човек, драка. Вервал съм, че си гуляма закилица, ама ча толку не съм !

заклапам гл. несв. Затварям. Заклопи джама, че влазат мушици!

заклапач м. Вид нож, който се носи вързан за пояса, главно от жени и на който острието се сгъва. Малеуу, колки заклапач имаш!

закленджосан прил. Затворен плътно, заглавен. Тоо вран йъ така закланджосан, че го не моо мана од бурето!

заклещвам гл. несв. 1. Защищвам. Бя си заклещил ръкътa в едно дрво. 2. прен. цин. Futuo.

заклцвам гл. несв. емоц. Подпитвам заядливо. Днеска заклцваш сякугу!

закляндзам, да закландзам гл. св. Затварям вратата с помощта на “кляндзало”.

Закляндзай вратата, че ще лягаме!

закрквам гл. несв. емоц. Подпитвам. Не закрквай мъ, че имам работа!

закрша го, дъ го закрша гл. св. емоц. Да изпадна в безизходица. Бая съм го закршил, откъ остана санси!

заламбаден прил. Запушен, задимен. Къ моо седите ф таа соба заламбадената!

заламбади съ гл. св. Запушари се, притъмня. Глей къ съъ заламбадило от къде Вршка чука!

заланкам съ, дъ съ заланкам гл. св. емоц. Да се унеса в нещо, да се заблудя. Детето съ беше заланкало с играчки, та прекопаме градината.

залатосвам съ гл. несв. емоц. Вж. заланкам съ. Вчера съ бяме н'ящо залатосале и сме яле къде три чесъ.

заливосвам гл. несв. 1. Замазвам. Заливосай покрай вратата, че фури! 2. прен.

Прикривам истината. Къ ще дъ го заливосваш, ниа знааме кво йъ станало!

заливосан прил. Замазан. Заливосан просеник.

залуаф, залуава прил. Глупав, улав.

залупен прил. 1. Похлупен. 2. прен. Малоумен, прост, неграмотен. Млогу бил залупен бачу ти, бе!

залъгосвам гл. несв. Заблуждавам, отвличам вниманието. Ти я залъгосвай, докъде азе пребркам полъга! (докато взема яйцата от полога).

замаа м. Превъзходство. Зе му замаа. (Започна да го командва).

заман нар. Всеки път, постоянно. "Заман Мара гиздава, на добър ден ргява!". (Всеки ден Мара пременена, а на празник мръсна).; за зор заман - За всеки случай. Варда кило шикер за зар заман.

заметеризвам гл. несв. емоц. Закачам нещо и го влача. Леко бе, че ще мъ заметеризиш!

замрлям, да замрлям гл. св. Закривям, занитвам гвоздей. Замрли тоо клин дъ не испуци!

заоротвам гл. несв. 1. Заприказвам. Срам мъъ дъ йъ заорота. 2. Отвлечам вниманието с приказки. Не заоротвай мъ, а кажи къде беше снощи!

запарчен прил. Вж. "запупавял" 1.

запелющен прил. Откачен, завеян. Добре съ съ ужениле, че и двамата съ запелющени!

заперествам гл. несв. емоц. Загащвам. Заперести офците да ги издойме!

запетлявам гл. несв. Закопчавам. Запетлей си дреета, че дуа!

запиням гл. несв. Запъвам. Не запиняй толку, че ще съ сецнеш ф крста!

запиняне ср. Запъване. Саму съз запиняне не става!

запищвам гл. несв. Преграждам течаща вода. Ще запищиме рекъта и ще фанеме сумасиъ риба!

заплес м. Вж. "чапля".

запопъвам съ гл. несв. възв. Спъвам се. Къто съ запопъна, шкя дъ си строша глъвъта!

запофичвам гл. несв. емоц. Хвърлям силно и далече. Възможно е думата да произлиза от думата "фтиче" - птичка. (б.м.)

започен прил. Заграден с "почки". Не копай на тъва място, чее започено за н'ящо!

запрстен прил. Плътно затворен. Запрстена делва с туршиа.

запупавял прил. 1. Престанал да расте. Не знам тъва дете що йъ така запупавяло! 2. Обрасъл с косми. Глей къ си запупавял по вратъ!

запъам съ, дъ съ запъам гл. св. възв. Да се задъхам. Малеуу, запъал ти съм съ по тоо припор!

запъцнат прил. Който е готов веднага да свърши някаква работа. За утре имам

запъцнат човек.; Петлето на пищоля йъ запъцнато.

зараждам гл. несв. 1. Изкарвам, заработвам. Съга бъш зараждаме саму за данъците!;

Оня месец съм зарадил къде педесе иляди лева. 2. прен. Заслужавам. Заражда за бой!

заран ж. Сутрин. Ката заран сме одиле с белите котли за вода и ни нее било тешко!

заран нар. Утре. Казаа, че заран съ не работи за змии.

зареда ж. Колективно и по ред обработване на земя или гледане на добитък. Далек сме офците на зареда.

зареч м. Вероятно означава "дума". (б.м.) Азе сака дъ му дам пари, ама той и зареч не даде дъ съ издума!

зарубен прил. Недодялан. Млогу си зарубен, бе!

засече, да засече гл. св. (за царевицата). Да направи кочани. Одите ли да видите кукуруза дали йъ засякъл?

зататруза съ, дъ съ зататруза гл. св. Да се замъкна, да се завлека. Зататрузи съ някак до колибата и там съм лежал има три дена!

заташкам, да заташкам гл. св. Замазвам, укривам. Заташките ли онаа работа покрай Пена!

затикам гл. несв. Запушвам. Затикни онаа дупка с н'ящо, че излазат пл'ове като мачки!

затиколка ж. Тапа, запушалка. Ще напраа затиколка от кулашка.

затичам гл. св. Заварвам. Затеку го бъш куга крадне!

затра ж. Загубен човек. Па си съ фанал с онаа затра!; Затра и загуба - много лош човек. заусвам гл. несв. 1. Унасям се в сън. Бя млогу каталясал и съм зауснал на масата! 2.

Припадам. Детето плана в огън и заусна.

зауснат, залюснат прил. Занесен (човек).

заутре нар. Вдругиден. Казва се "утре и заутре", за разлика от "заран и други ден", като се употребяват и двете форми.

зафалям гл. несв. 1. Благодаря. Да не мислиш, че ще ти зафалям за онова! 2. Хваля.

Цела Кула му зафаля!

зафищвам гл. несв. Повдигам рязко и нагоре пола, рокля и др. Не зафищвай полъта на кака си, чее срамота!

зафундарен прил. Запушен, задимен. Млогу ви йъ зафундарена собата!

зафундари съ гл. св. възв. Запуши се, вдигна се прах, притъмня. От къде Попофчеч съъ зафундарило.

зацели гл. св. 3. л. ед. ч. Заздравя. (за рана). Абе, зацели ли ти онаа кела зади ушото?

зачас нар. Много бързо. Зачас ще уготва!; Зачас ще си дода!

зачегарвам гл. несв. 1. Започвам да сека клоните на дърво. Ти зачегари саму по вр'а, а азе ще очегара другото! 2. Закачам нещо, докато се движа. Глей дъ не зачегариш бачу си с каруцата! 3. прен. Започвам да бия. Море, като тъ зачегара с остения, ще видиш ти един панир!

зачегарен прил. прен. емоц. Засегнат умствено. Ама и тоо йъ бая зачегарен, щом съ го зеле войник, кугаа бил ф прогимназиата!

зачобрснат прил. емоц. Заваян (човек).

зашикам , да зашикам гл. св. 1. Да забия нещо остро. Зашикай тоо клин по-яко! 2. Вж. "зашилъосам".

зашилъосам, да зашилъосам гл. св. 1. Да вкарам нещо остро в отвор. 2. цин. Futuo. - Кажу осем! - осем. - Да ти го зашилъосам!

зашипвам гл. несв. Затварям врата с "шип". Зашипи ли при офцете?

зашъпвам гл. несв. емоц. Придобивам нещо. Абе, Пенъовата булка па гоо зашъпила! (забременяла).

защрекна ми гл. св. Заседна ми в сляпото гърло. Се повна къ на баба ви Стана и беше защрекнало от еднъ коричка лебец и щеше дъ умре!

збоздисан прил. Развален (плод). Збоздисано грозде, збоздисани лебеници и др.;

Някога, в тридесетте години на века, Велко Цаков от Кула полага ал изпит за тракторист във Видин. Накарали го да открие повредата на един неработещ трактор. Велко го обиколил един-два пъти и рекъл: "Сигурно има н'ящо збоздисано в него"... Случката е взета от книгата на Илия Николов - Лишко - "Бащино огнище".

збоздисвам гл. несв. Развалям, съсипвам. Збоздиса и тиа чели!

згода ж. 1. Удобство. Мале, гуляма згода било тъва телевизията! 2. прен. Инструмент. Донесе ли онаа згода за пробиване дупки? 3. на згода - точно на място. Абе, то ще ми доде на згода и ще му кажа за онова!

згодно нар. Удобно. Нее ми згодно да седа на таа клупа!

згрна, да згрна гл. св. Да мина поред навсякъде. Ще згрна по Кула, дано найда ора за утре!

згруам, да згруам гл. св. 1. Да счукам нещо. Ще згруам малку жито. 2. прен. емоц. Да пребия някого. Ще тъ згруам!

згруо (ми йъ) нар. (Имам) киселини в стомаха. Цела нош ми йъ било згруо и не съм

можал дъ спъ.

згуркам, да згуркам гл. св. Да приготвя нещо набързо. Ще згуркам н'ящо за едене, докъде ти нараниш стоката.

здеса, да здеса гл. св. Хващам натясно. Море, ще го здеса азе него, б'ъш куга най съ не нада!

здуан прил. Развален, мухлясал (плод). На мене ще ми продава той здуани лебеници! зевник м. Задна малка стая за багаж, килер. В зевника сме криле самотока от акцизните!

златице ср. Станиол. Дай ми т'ва синко златице, че збирам сякакви златица од бамбоне, а немам таково!

зълв'зел м. Вид възел, който трудно се развързва. Врзал си си врските на челите на зълв'зел!

зъме мн. ч. Змии. Да т'з изед'т зъме и гущере! (клетва).; Бягайте, зъме и гущере, че идат татаре, д'з ви мерат с кантаре! (уроки против влечуги).

зъц Междуметие за прогонване на котката.

зяф м. 1. Цепнатица, тесен отвор. Затикни някак тоо зяф на вратата, че дуа! 2. прен. емоц. Ищах за пиене. Малееуу, снощи като ми съ отвори един зяф и съм испил котел вино!...

И

иждипа, да иждипа гл. св. емоц. Да се измъкна, да избягам. Щом вигя, че работата утваа на дебело, азе леко иждипи!

избарабаръ съ, д'з съ избарабаръ гл. св. възв. Да се изравня. Копай по-срчено д'з съ избарабариме з гяду ти!

избиколец м. Немарлив, несериозен човек. Саму дано съ не ужени за оня избиколец!

избич м. 1. Непотребен остатък след биченето на д'зски. 2. прен. Развратен човек, развратени хора. И ти ли съ съзе с тоо избич? 3. Вж. "битангор".

изб'двам гл. несв. Изчезвам постепенно. Белега ми зе да изб'два вече.

изврндупвам гл. несв. Обръщам нещо с дупето към себе си. Що така съз изврндупил тоо плас сяно?

изв'да съ, д'з съ изв'да гл. св. възв. Да израстна, да отрастна. К'з можа д'з съ изв'диш също като майка си!

изгрипам, да изгрипам гл. св. Да премина труднопроходим участък. Ще изгрипам ис таа кал (ис тоо сняк).

изгустирам, да изгустирам гл. св. емоц. Да отслабна, да привърша силите си. Г'яа ти Богден се й'з изгустирал!

изг'босам, да изг'босам гл. св. емоц. Да изл'жа, да измамя. Абе, що м'з изг'боса така за онаа работа?

изджугам, да изджугам гл. св. Да изпрося. Дано моо изджугам няко леф от нашите, че отпладне утваае на панир!

издрдзвам гл. несв. Издърпвам, измъквам. Иди издрдзай малку конци от уризалото, че ми тряват да нанижа чушки!

издрсна, да издрсна гл. св. Да се измъкна набързо. Секи път, куга разбера, че тайку й'з

пинал, азе издрсна на брза ръка!

издъмба, да издъмба гл. св. Да ударя силно с юмрук по гърба. Като мъ издъмби с онаа неговата песница, спря да дишам!

изеднък нар. От един път, изведнъж. Изеднък зе да вали и докъде д'иде ме до кошарата, ни намокри.

изликосам, да изликосам гл. св. Да ударя с тънка пръчка или камшик. Магаре неще дъ врви, докъде го не изликосаш няколко пъти! Думата вероятно произлиза от "лико".(б.м.)
излузвам гл. несв. 1. Измъквам. Излузи си ръцете ис поди органа! 2. Събувам. Излузи тиа чарапе!

излъкутен прил. Крив, изкривен. Вероятно произлиза от думата "лакът". Бъш на тебе тайку ти йъ преписал онаа нива излъкутената!

измичам (съ) гл. несв. Измъквам (се). Не измичай конци от чергата!; Като не си виновен, що съ измичаш?

изнаса ми гл. св. Отърва ми. Зел би тиа говеда, ама ми не изнаса. (скъпо ми е).
изневерешки, изневерешкътъ нар. емоц. Неочаквано, подло, с омраза. Удари го изневерешки!

изнимало м. Инструмент за изработка на дървени домакински съдове.

изувам гл. несв. Събувам. Изуй си цървулете, че внасаш тиня!

изуглавен прил. емоц. Въртоглав. Жено изуглавена, ти ще ми казваш кво дъ праа!
и-и-и Междуметие за прогонване на кучето.

икам гл. несв. Прогонвам куче с "и-и-и". Азе икам онова куче, а то седи и ми врти опашка!

икиндиа ж. Късен следобед или привечер. Саму Бучковите съ работиле като ората!

Копаат до къде икиндиа, а ф събота и в неделя си седът ф село!

иня ж. Скреж. Ношеска йъ фанало иня насякъде!

искабата, да искабата гл. св. Вж. "изгъбосам".

искилифинчено нар. Преобърнато, преиначено. Саму не бърбри искилифинчено! (по градски).

искилифинча, да искилифинча гл. св. Да преинача. Ти па си искилифинчил пред майка си онова, къде орокаяме!

исклоцатвам (съ) гл. несв. Отраквам (се), захитрявам. Ти откъ сегя по София два-три месеца, бая си съ исклоцатил!

исклясък м. цин. обид. Последна рожба, изтърсак.

искотолева съ, дъ съ искотолева гл. св. възв. Трудно и бавно да се измъкна.

Искотолеви съ ис тоо кревет! (Стани най-послед!).

искрнкам, да искрнкам гл. св. Да изпрося, да измоля. Искрнкай од вашите бъррем едно агне за Велигден!

искрсне, да искрсне гл. св. Да се появи внезапно. Се куга речеме да идеме на панира, н'ящо искрсне и съ забавиме.

искужла, да искужла гл. св. Измъквам се тихомълком. Ще глеем, ако може, да искужла од работа и ще дода!

искус м. Нещо, което не струва, за нищо не става. Ония гушки, къде ги готви зафчера, съ станале за искус! (Сърмите са се развалили).

искърил съм съ гл. св. възв. Толкова много съм се изморил от работа, че почти съм се изтърсил (получил съм херния). Млогу сме съ искъриле днеска, докъде прекопааме ония три декара лозе!

испажара, да испажара гл. св. 1. Да се изгоря от коприва. Се съм си испажарила

ръцете, докъде бра коприва! 2. Да ударя (някого) рязко и силно. Азе го испажари с остения и той утече!

испедепцам, да испедепцам гл. св. 1. Усвършенствам, специализирам. Испедепцал съм съ в занаята. 2. Правя (някого) зависим. Ама си го испедепцала тоо твоо мъш!

исперяк м. Дъска с постепенно намалявяща и стигаща до нула ширина. Това обикновено е последната дъска при биченето на трупи, която не се използва като другите. Донеси од ония исперяци, да упаянтиме потпорите!

испирам съ гл. несв. емоц. Обяснявам се, защитавам се. Нема кво дъ ми съ испираш, като сички знаат кво си напрайла!

исплава, да исплава гл. св. Да изпера пране в студена вода. Откъ испера сичко в лугъ, тугава го исплава с малку синилка!

испоганил съм съ гл. св. възв. Изходил съм се по голяма нужда не където трябва.

Някой съъ испоганил на срят чершиата! (в центъра на града).

испол м. Вж. "кутел".

испорък м. емоц. отриц. Неприятен млад човек. Гулям испорък съ извъди брат ти!

истава, да истава гл. св. Измъквам, изкъртвам. Истави цела полка тараби!; Иставила съм два реда боп.

истрава съ, дъ съ истрава гл. св. възв. Да се уплаша много. Истрави ла съм съ, докъде съ приборете!

исфуфлям, да исфуфлям гл. св. Да извря. Боба исфуфля.

исфъфулвам (съ) гл. несв. Измъквам (се) от нещо много тясно. Онаа кокошка ребатата и днеска исфъфули едно еце.; Ще видиш гулям зор докъде съ исфъфули детето! (докато се роди).

исфъфъркам, да исфъфъркам гл. св. Да изгоря набързо. Дрвата исфъфъркаа, а други не си донел!

исчофилен прил. Много и навсякаде изкривен. Не трябва ми таа дъскъ исчофилената.

исцифял прил. Расал без светлина - висок, слаб, но болнав. Глей тоо лук къ йъ исцифял!

исчепвам гл. несв. Изкълчвам (крайник). Исчепил съм си ръкъта и не моо праа класно!

иш, ише Междуметие за прогонване на кокошките.

ишилвам гл. несв. Изострям дървена или друга пръчка. Ишилите таа прчица, дъ набодеме малку месо на нее!

ишкам гл. несв. Прогонвам кокошките с "иш" или "ише".

ишчумее, да ишчумее гл. св. Да се изпаря, да остана без вода. Оставила си боба да ишчумее!

Й

йъ гл. св. Трето лице, единствено число на спомагателния глагол "съм". Кя йъ утишла за водъ. Освен "йъ" за трето лице, единствено число на спомагателния глагол "съм" се използва и съкратена форма, която представлява повторение на предходния гласен звук в изречението: То съ ъ прибрало вече.; Кя а дала тиа пари.; Него го о стра млогу!; Пеку у утишол до болницата, че съ го викале за н'яцо. и пр.

К

кабата гл. несв. Обиждам, навиквам (някого). Ако нашите разберат, че сме одиле по Видин, има дъ ни кабатат!

какичка ж. Минзухар.

каламутник м. Нахален човек, използвач. Па ли ще ни съ домъкне на масата тоо каламутник? Думата вероятно произлиза от “калем” или “калемяване” - присъединяване. Сравни с “прикаламисвам съ”!

калесвам гл. несв. Каня за сватба с бъклица вино или ракия. Да не съм тъ калесвала, та си дошла у дума!

калеска ж. Младо момиче, което “калесва”.

кам мест. Къде. Кам го онова ноже?

камджиа ж. 1. Камшик. Тайко, одрежи ми от онаа кожица една тънка плантика дъ си напраа камджиа! 2. прен. Махай се, разкарай се! Айде, камджиа о тука!

канта ж. 1. Тенекия за сирене и др. 2. Мярка за обем, около една крина. Таа годин сме стопиле къде три канти мас.

кара Употребява се само в израза кара-вара - мина време. Кара-вара и акъла му доде в главъта.

каракаден прил. остар. Превъзходен, изключителен. Земите си, дъ видите какви чудни и каракадни кромпиле съм ви сфарила на пара! (сготвила е задушени картофи).

каракуда ж. 1. Дървено магаре за легло. Върху две “каракуди” се поставя “ляса”. 2. прен. Изкривен, недъгав човек. Що си довел таа каракуда у дума!

каргъна съ гл. несв. Подигравам се. Да не си смял дъ съ ужениш за нее, че цела Кула ще съ смее и каргъни с назе!

кариока ж. Сандал. Чуте ли, че Бору Брнчоф си йъ купил от Германия млогу убави кариоки!

кариочка ж. Малка кутия с осем цигари. Куга сме съ училе дъ пушиме, сме си купувале от Данку Муйкоф кариочки за ейца.

касаветен прил. Дефицитен, необходим, нужен. И таа годин ще бъде касаветна за дъш! (Ще има суша).

касаветно нар. Дефицитно. Касаветно за шикер и зейтин. (Няма захар и олио по магазините).

касак м. Вж. “касаче”.

касаче ср. исп. Горна мъжка дреха. Гяа ти Пеку, аку беше минал сто годин, се одеше с бели бребенеци и касаче.

ката мест. Всеки, всяка. Ката ден и ката нош го чакам дъ си доде.

ката час словосъч. (нар.) Често. Откъ азе заболя з бъбреците, ката час ода повънка.

катра гл. несв. Угаждам някому, гледам го като цвете в саксия. Се го катриме, нали йъ болнаво.

качамилка ж. Гладка дървена тояжка за бъркане на качамак. (Може да е случайно, но думата се състои от две разпространени в миналото в Кулския край женски имена - Кача (Ката) и Милка). (б.м.) близал съм качамилката словосъч. Вали на сватбата ми. А-а,

булката а близала качамилката, глейтъ къкъф порой съ изля!
кашмер м. Излагане, подигравка. С твоите убави прикаски станаме за кашмер пред ората!
кашок м. Рядка кал. Новото вино йъ още на кашок и затъва ще ви принеса од ланския самоток.
квича гл. несв. Издавам тънки, характерни за прасето звуци. Иди виш що квичи онова прасе!; Квичиш, като че тъ коли някой!
квичене м. Свински рев.
келепош м. Вид дамска шапка. И Митана, и кя тргнала с келепош!
кераца ж. гр. Градска дама.
кестерме нар. Напреко, на една страна. Сички наопаки, саму той на кестерме!
кецам, клецам, клясам гл. несв. цин. Futuo.
кеча съ гл. несв. Ходя разрачено, с патешка походка.
кечо-мечо м. дет. Току що проходило дебелато дете. Чи йъ тоо кечо-мечо?
кикинча гл. несв. Нося с мъка голям товар, мъкна. Зер саму азе ще кикинча сичко ф таа къща?
кириш м., мн. ч. - кириже Носеща дървена греда на строеж. За кириже сме одиле по Грбовец и Гулемиа вр.
кицел м. Кичур вързана коса. Вржи си косъта на кицеле!
киша съ гл. несв. възв. 1. Вися. Най-обича дъ съ киши на вратата. 2. прен. Назландисвам се. - Не киши съ, еми врви за вода! - Еми, щ'ида! (Няма да отида!)
кище Междуметие за прогонване на овците.
кламбучкам гл. несв. Бълникам. Не кламбучкай таа лимунада, че моо грмне!; Еце куга кламбучка, йъ ламучък.
клатикурец м. Несериозен, мързелив човек. По чершиата йъ плно с клатикурци!
клбук м. Пяна. Купешкиа сапун саму прай клбук, а не пере.
клека ж. Болест по животните - свине, кокошки и др.
клекаф, клекава прил. Кекав.
кленаф, кленава прил. Слаб физически, макар и пълн. Куга нашите одат за дрва, бачу го не зимат, чее кленаф.
клепам гл. несв. 1. Изковавам тънко острието на сърп, коса, мотика и др. Докъде азе клепам мотиките, ти наплни тиквата з вода! 2. прен. Ковладя, клеветя. Бачу саму мъ клепа пред майка!
клепарес, клепареста прил. 1. Който има големи клепнали уши. Ако сакаш дъ имаш убаво прасе, земи си клепаресто! 2. прен. емоц. Наивен, лековерен, глуповат. Млогу си клепарес, бе, не умееш да искараш кучка из бъзе!
клепе ср. Дървено парче в зидарията, което служи за заковаване на врати и прозорци на сграда. Абе, знаате ли, че сме забувариле дъ сложиме клепета в дзидарията!
клепетарник м. Голям звънец за едър рогат добитък. Прилича му като на магаре клепетарник. (Не му прилича).
клес м. Вж. "клесочина".
клесочина ж. Сперма.
клефак м. Лайно.
клефуцам гл. несв. Мъкна се, влача се. Глей го къ клефуца с тиа гети гулемите!
клеща гл. несв. цин. Futuo.
клеща съ гл. несв. възв. ирон. Веселя се. Куга испращаме Владу и Вили войници, сме съ

клециле яко!

клетене ср. ирон. Веселба. Млогу гулямо клетене ще падне довечера на панира!

клетурка ж. Двоянка. Слива клетурка.

климиа ж. Странична дървена подпора на волска кола или каруца за поддържане на ритлите.

клица ж. Заядлив човек, драка.

клопам гл. несв. 1. Затварям силно. Не клопай вратата! 2. Издавам специфичен за кокошка звук. Иди виш що клопа онаа кокошка ребатата!

клоцата (съ) гл. несв. Отраквам (се). Не клоцати детето!

клуба ж. Пейка. Куга бяме млади, ката вечер сме съ събирале на клубата пред назе дъ си бърбеме.

кльондер м. Вж. "кльоница".

кльофна съ, дъ съ кльофна гл. св. Да се отпусна. Кльофна съ на паралиата и си не утиде цела нош!

кльоцам гл. несв. Щракам. Не кльоцай с тва жиязо срещу мене, че моо грмне!

кльоцаф, кльоцава прил. Много слаботелесен. Азе ти казва дъ не купуваш тва кльоцаво магаре, ама кой дъ мъ чуа!

кльоница ж. ирон. Образ, лице, нос. Нали го знааш она с онаа кльоница гулямата!

кльося ж. Капан за по-едри животни. На ляба (на опашката за хляб) казаа, че на един човек му съ краднале кокошки. Той заложил кльосята и на зарантъ намерил до нее три прста човешки...

кльоцам гл. несв. 1. Кълва. Пиленцата почнаа да кльоцат жице! 2. Сека дърва бавно и леко. Кльоцаш тиа съчки като че си бес сирище!

кльоц, с кльоц нар. Пояснява, че вода или друга течност ври много силно. Като заври с кльоц, слет петнайсе минути мащаш бурканете!

кльоцзало, кльоцзало ср. Механизъм за затваряне на врата. Пуци ли кльоцзалото? - Затвори ли вратата?

ковна, да ковна гл. св. емоц. Да ритна. Не прави ми на кьорлук, че ще ть ковна ф цефарата!

кожбурка, кожмурка ж. ост. Външна обвивка на плод или насекомо. Не яш тиа сливи с кожмурките, че ще ть фане дрисъка!; Глей мравучките къ съ изяле тоо рогач и од него йъ останала саму кожбурката!

кокалче ср. Глезен. Глей къде риташ, бе, че па мь ковна ф кокалчето!

Кокалчета Детска игра с три камъчета или кокълчета от свивката на агнешки крак.

Едното от тях се подхвърля нагоре, а другите две, които са на земята на различни разстояния едно от друго, трябва да се "съберат" с ръка, а след това да се хване и това, което е във въздуха. Играта развива сръчност и бърза реакция. Ония момичетиа цял ден съ играле на кокалчета и не съ ми смитале.

кокола съ гл. несв. възв. Пуля се. Циганина голи саму съ коколи, циганката Санда саму го куманда... (детска песничка).

коколат прил. Който има големи, изпънали очи.

кокра гл. несв. ирон. Грижа се за някого, угаждам му, стремя се да спечеля доверието му.

колаче ср. Геврек. Ф Кула някуга съ съ продавале колачета.

коледвам гл. несв. Разправям се с някого, бия го. Баща ти има дъ ть коледва, като си доде!

колка, колки, колко нар., мн. ч. - колки Каква голяма, какъв голям, какво голямо. Глей колка риба съм фанал!; Колки мъш си станал, а плачеш!; Колко пиле ни йъ умряло!; Знааш ли колки змии съм вигял фчера!

колъча съ гл. несв. Извивам се. Колъчи съ од ят!

кондика ж. гр. Нещо. Кваа таа кондика? (Какво е това?).

коняк м. Гръдна кост на птица. Навремето тайку едеше клките, а на назе съ давале коняка и краката. Съга ниа даваме на децата клките и па едеме коняка и краката!

копее ср., мн. ч. - копе Висок израстък от кромид лук, който подържа семенниците. Най съм обичал да ям копе.

кормилация ж. нов. Управляема детска шейна със спирачки, която се състои от две части и на която сядат до десет човека. Най-големите пързалки в Кула са били по улица "Гробарска" (сега "Н. Петков") или в местността Марковище.

косаческо кисело ср. Течна салата, приготвена от ситно нарязани зелен чесън, краставици и магданоз, сол, оцет и студена вода. Особено е приятна в горещите летни дни. Напрайла съм ви сума косаческо кисело за рекиата.

косер м., косерче ср. Малък сърп с дълга дръжка за плевене. Гяа ти Влчу Нанкоф мъ излъга, че си йъ одрязал прстите с косерчето.

коскоджамити прил. Доста голям, голяма, голямо. Коскоджамити мъш, а реве за бамбоне!

костреж м., мн. ч. - костреже Вероятно означава "таралеж", макар че се употребява и думата "таралежек". Основание за това твърдение дава думата "накострежил съм съ" - наежил съм се. (б.м.) В главъта си като костреж.

костурка ж. Криво женско джобно ножче. Сравни със "заклапач"!

котерица ж. Кошница. Панчу Котерицата - прякор.

котленица ж. Емайлирана кофа. Ката заран давам на мандрата по две котленици мляко.

коцкарлък м. Измама, мошеничество, дяволия. Даскале, даскале, от математики моо да разбираш, ама от коцкарлък и курвалък нищо не разбираш!

коча (го) гл. несв. 1. Стискам с две тояги краката на загубилия в играта свинкъ". Айде дъ го кочиме! 2. прен. Измъчвам. Внимавай кво пра'йш, че ще тъ кочиме!

Кошава, Кушава ж. Студен североизточен вятър. Малеуу, глейте къ свива таа Кушава! (вятърът навява сняг).

кощрамба ж. Отпуснат, свлечен, погрознял човек или животно. Од нейната ресъ сичките съ станале на кощрамби, саму кя още съ држи!; Абе, що купуваш таа кощрамба, на мене и бедавъ дъ ми йъ дават, не би йъ зел!

кравен прил. Едър, пълен, но здрав (човек). Кравена жена си зе наш Цану, фала богу!

красен междум. Употребява се само в цин. "Врви у красен!" (Иди на майна та си!).

крата гл. несв. Ограничавам. Нищо му не крата, а се ми не признава!

краукам гл. несв. Кашлям често. Азе ви дума дъ не одите цял ден по прзалките, ама виа не слушате и съга има да ми краукате цела нош!

крбалка ж. Детска люлка от дъска, поставена напреко на дървен или друг труп, който подпира дъската точно в средата.

крбалям (съ) гл. несв. Люлея (се). Ще съ крбаляме ли на крбалката?

кржа ж. Кир. Малеуу, ква кржа смъквам от тебе!

кржаф, кржава прил. Кирлив. Кржава риза.; Кржавите - кулска фамилия.

кривичка, кривучка ж. Шепа. Останале съ ми като две кривички леща.

кривул м. Речен завой. Василчовите кривуле. (местност).

кркач м. Поза, при която дете е седнало на раменете на възрастен човек. Яла чичу дъ
тъ земе на кркач!

кркиш м. 1. Рядко забъркана храна за животни. 2. прен. Лошо приготве но ядене. Неща
да ям от тоо кркиш!

кркна, да кркна гл. св. емоц. Да се обадя. Да не си смял да кркнеш!

крклюзия ж. Тънка, финна работа, занимавка. О-о, тъва йъ крклюзия и неща дъ съ
блскам с него!

крлюк м. Люлка от дълъг прът, закачен на високо дърво. Повна къ сме съ люляле на
крлюк!

крлякам гл. несв. Живуркам, преживявам. Децата утидоо по Варна и азе крлякам санси!

крндел м., мн. ч. крнделе емоц. Малко нещо. Глей таа кучка гулямата кви крнделе йъ
родила!

кромпил м. Картоф. Садите ли кромпиля?

крпел м. Парче дърво за печката. Иди нацепи малку крпеле, че ще печа ляп и ми тряват
тънки дрва!

крупа ж. Голяма буца. Однеси таа крупа сол на офците!

крцел м. 1. Дървена част за свързване на два впряга говеда при оране. 2. Част от стан.
Лалу Крцела. (прякор).

крцна, да крцна гл. св. 1. Да пийна. Дайте и на мене дъ си крцна малку рекийка! 2. Да
отхапя. Крцни си от тоо бамбон! 3. Да наточа течност. Иди крцни малку вино ф котлето!

крченяса гл. св. (за разсад) Прерастна, листенцата му се накъдриха, цветът му
избледня. Айде яла утре да расадиме, че пипера ще крченяса!

крчи гл. несв. 3 л. ед. ч. Ври, клокочи. Качамака зе да крчи, глей дъ го не прегориш!

кр'ам гл. несв. 1. Бия, удрям. 2. Кашлям. Глей го къ кр'а, като че има офтика!

кугачко нар. Много бързо. Кугачко си доде! (Кога ходи, кога се върна).; Кугачко поарчи
парите!

куде Междуметие за завръщане на овците. Куде, момаа либе!

кукул м. цин. Женски полов орган. Кукуля - прякор.

кулашка ж. Сърцевина на царевичен кочан. Зимно време тлчеме кулашките с теслъ,
вариме ги и ги даваме на говедата наместо ермъ.

кулен м. 1. Царевичен кочан, мамул. Майка кви убави варени кулене прай, ако може дъ
ги продава по София, сума пари би зарадила... 2. прен. Лош човек. Страшен кулен съ
извъди и вашиа унук!

куленче ср. прен. Младо, хубаво момиче. Гядово куленче, гяду дъ го изеде!

кунка ж. дет. Ръчичка. Цапи, цапи кункитее, цапи, цапи кункитее!... (Пляскай, пляскай
ръчички...)

куротресина ж. Наименование, което замества имената на различни предмети или
части. Подай ми онаа куротресина!; Мани тиа куротресинки од масата, че ще слагам да
едеме!

кус прил. Който е без опашка. Нану Кусиа. (прякор).; Кусо прасе из дол пасе. Що е то?
(гатанка). Отговор: бръснач.

кусур м. Недостатък. Човек бес кусур не може!

кутел м. Дървена лопатка за гребане на брашно. Зимале съ ни вама по три кутела
брашно на платник жито!

кънка ж. Жена, която обича да пие. Възможно е думата да е получена от името на
някоя Къна (Кънка), която е употребявала алкохол. (б.м.)

къпач м., мн. ч. - къпаче Кукер на Ивановден. Бягай, че идат къпачете!; Таа годин къпачете съ од Бурулейските и од Рабаджарските.
къта-къта, къти-къти Междуметие за викане на кучето.
къорлук нар. Напук. Прави ми на къорлук!
кюало ср. Кукумявка. Лежи, че ще викна кюалото!
кюсна, да кюсна гл. св. Да ударя рязко с дърво. Кюсни я с патерицата, щом не слуша!
кя мест. 1. Тя. В Кула личните местоимения са: азе, ти, той, кя, то, ниа, виа, тиа. 2. мест. Тях. Ще свршиме работа и бес кя!

Л

лавута ж. рум. Цигулка. На лавута ф Кула най-убаво йъ свирил Тодар Трифуноф, на онаа Миглена баща и.
лавутар м. рум. Музикант. Нее минвал панир без лавутаре!
лагом м. Условие, възможност за действие. Давам му лагом дъ си сврши работата, ама той си йъ калпаф.
ламбада ж. исп. Пушек, прах. От фурнята излаза ламбада.; По пък'я съ дигна ламбада од вятъра.
лани нар. Миналата година. Од лани ми остана като две кила боп, ама той гъгричаф целия и на знаа кво ще праа за семе.
лански прил. Миналогодишен. Готвила съм лански боп.; Двама фанале жаби и ги пекле на ланско огнище. Куга зеле дъ ги едът, единиа рекъл: - Не ви'иш ли, че врескат? А друга рекъл: - Не врескат, а рускат!
лантовина, лентовина ж. Американско дърво. От това дърво децата си правят "пушкалки".
лапандрес, лапандреста прил. Който има големи стъпала на краката. За лапандрес човек чели трудно съ намират.
лапацало ср. ирон. Който говори много и каквото му падне. Ако съм знаяла, че си таково лапацало, не би ти казала за онова!
лапацам гл. несв. ирон. Приказвам врели-некипели. Ти млогу обичаш да лапацаш, ама моо збркаш няко път!
лапушат прил. 1. Който има големи, щръкнали уши. 2. Растение с големи листа. Глей боба къкъф йъ лапушат таа годин!
лат м. Остаряла мярка за дължина, лакът. Лани съм истъкала къде педесе лате черги.
лебота съ гл. несв. възвр. подигр. Сменя се. Сичките ора ревът, а кя съ леботи!
лелекам гл. несв. Оплаквам се, хленча. И куга му има н'ящо, и куга му нема, се си лелека!
лемаф, лемава прил. 1. Болнав. Лемаво дете. 2. Неспособен за физическа работа, слаб физически. Не съм вервал, че си толку лемаф, бе, не моош дигнеш еднъ торбъ цемент!
лемка ж. Болест. Море, лепнала му съъ някаква лемка, ама да видиме кво ще излезне!
ленкам гл. несв. Плача, оплаквам, хлипам. И тугава той зе да ленка: Надо, Надо, къде утвааш?
лефтерен прил. Подвижен, пъргав. Лефтерна жена, фала богу, але че одила до Дреново и съ врща.

лиач м. Остатък при биченето на трупите, който е част от най-външния слой на дървото, или кора.

лиачоф, лиачова прил. Който има "лиач". Таа дъскъ йъ лиачова и не става за дограмъ. либе междум. Употребява се за обидно обръщение към човек или животно, като не се спазва рода. Море, либе шантаво, къде си тргнала?

ливосвам гл. несв. Мажа, размазвам. Не ливосвай ляба, а го слагай ф шпората, че съм гладен!; Ще зема да ливосам земета (пода), че иде панир.

лимбизиа ж. 1. Нещо финно и сложно. Тъва йъ лимбизиа работа и ми трябва време да го напраа! 2. Нещо, което е направено слабо и ненадеждно. Не купувай тоо цилиндър, че йъ лимбизиа и брже ще съ строши!

лингам гл. несв. Ям по малко и без апетит. Не лингай пифтиата, еми яш, че нема друго!

линдра съ гл. несв. емоц. Умилквам се. Нема кво дъ ми съ линдриш, че одева с ония думи мъ жъкна ф срцето!

лио (ми йъ) нар. Мъчно (ми е), Липсва ми. Лию ми йъ, че децата съ по Варна и ги немоо вида!

лиска, лискъ ж. Камък за заглаждане на остри режещи инструменти. Къдее лискътъ да заглада ножетата, че ще ода у бачови да бътнеме оня шипар гулемиа!

лисник м. 1. Пласт клони от широколистни дървета, заедно с шумата, които се използват за храна на добитъка през зимата. 2. Купчина дърва за огрев на двора.

литра ж. 1. Мярка за обем, равна на четвърт литър. На ти пари и иди купи еднъ литра зейтин! 2. Страничен капак на волска кола или каруца, ритла.

литровица ж. Дълго право стъбло на млад бор. Един от Киряаво ще ми докара литровици за мартеците.

логомъ нар. Нима. Логомъ сте одиле при него в болницата, па нали не сте добри с кя?

локма ж. Аванта. Той се гледа дъ седне на няко маса, къде има локма.

локмаджиа м. Авантаджия.

лонгур м. рум. Дългун. Абе, тоо лонгур кой клас учи?

лоп, лобъ м. Само в израза "падна ми лобъ" - изморих се много. Днеска изливаме плоча на даскал Томоф и ми падна лобъ!

лопта ж. Връзка, вързоп. Такава лопта пари даду за оня вол!

лочник м. 1. Каменно корито за вода за животни. 2. прен. Голям пепелник. Подай оня лочник насам!

луже ср. 1. Плацента. На кравата и падна лужето! 2. Течен остатък след варенето на сапуна.

лъскунка ж. Тънко парче сапун, останало след дълга употреба. Нее имало млогу сапун, еми сме збирале лъскунките и сме ги ползвале и кя.

люсна, да люсна гл. св. Да ударя. Люсни го, бе, къто съ закача!

ляса ж. Плетена от пръти дървена рамка за легло. Поставя се на "каракуди".

М

маа част. Отрицателен отговор, не. Маа, неща д'ида з вазе!

мааке част. Категоричен отрицателен отговор. - Научи ли си урока? -Мааке, неща да уча вече!

маане ср. Конопена прежда. По-добре дъ съм родила едно клбо маане наместо тебе! магервам гл. несв. 1. Обработвам, преправям. Дай азе да магервам малку тоо мотор! 2. прен. Измъчвам, насилвам. Саму да разбере, че си одил по рекъта, тайку ти има дъ тъ магерва!

мазъл, мазълин м. Възмъжал юноша. Колки мазълин си станал, а още съ попикваш ф кревета!

маиа ж., мн. ч. - маи Наклонен рѣб на покрив. Саму мене съ викале, куга трябва дъ съ фанат маите. (да се поставят керемиди - капаци по наклонените рѣбове на покрива). малашийка ж. Кутре, малък прѣст.

мале Вж. "малеуу".

малеуу част. Възкликание, изразяващо почуда, възхищение и други. Малеуу, гуляма тиква!; Малеуу, ще вали!; Малеуу, убава жена!; Чуаш ли някугу дъ вика малеуу и н'яцо мяшано, значи йъ от Кула!

малица ж. 1. Голям дървен чук за набиване на колци. Абе, Йордане, да имаш малица, че утре утва'ам на лозето? 2. прен. Голям юмрук. Къто тъ удара с таа малица, има дъ видиш!

малка, маалка ж. Дървена прѣчка, подобна на вретено, която служи за изпридане на "маане".

малчене мн. ч. Хора от село Извор махла.

малченин м. Мъж от село Извор махла.

малченкъ ж. Жена от с. Извор Махла. Баба ми йъ малченкъ.

малченче ср. Дете от с. Извор махла.

Малъта ж. С. Извор Махла, Кулско.

мамец м. Мушка, цел. Се мене слагате на мамеца! Възможно е значението на тази дума да е преносно и да е свързано по някакъв начин с женския полов орган. (б.м.)

мана, да мана гл. св. Да кимна, да замахна. Азе къто мана и го удари, сигурно още го боли глава!

манара, монара ж. Брадва.

манарче ср. Малка бравичка. Малеуу, дайте манарчето дъ го посеча! (Така казал учителят Стоян Томов, когато един слаб ученик поискал да му напише четворка по химия, вместо тройка).

мангу, манку нар. Малко. Дай манку сиренце!; Дич, посмали мангу! (Не лъжи толкова!)

мандам гл. несв. Лъжа, мамя, разтакавам. Абе, що саму мъ мандате, а ми не кажете квоо станало?

манджилък, на манджилък нар. Повдигане или преобръщане с помощта на лост. Тоо камик съ моо помести саму на манджилък.

мандрамуняк м. Насмешливо и пренебрежително название на човек. Думата няма конкретно тълкуване и се употребява в разнообразни ситуации. Мандрамуняк с мандрамуняк, той ще ми каже на мене!; Неца довечера да дажда оня мандрамуняк!

мантракука, манракулка ж. Малка машинна или друга част.

мара гл. несв. Зачитам, уважавам. Ич мъ не мариш за нищо! Сравни с думата "бакара"!

маскарич м. Маскиран човек, кукер. Айде дъ съ напраиме на маскариче!

маскаръ Вж. "мат".

масъ ж. Нож за хранене, който обаче не се използва при ядене, а се употребява в домакинството като обикновен нож.

матерен прил. Който е ушит от док. Матерни панталоне.; На сички, къде работат ф

пътното, съ им дале матерни дрей!

мат Само в словосъчетанието “да напраа на мат и маскаръ”. (Да направя на нищо).

Напрайме ги на мат и маскаръ докъде дъ видиш!

матреш м. Вж. “метарбъ”.

мацугат прил. Груб, неформен, недодялан. Мацугат човек.

мацуц 1) м. емоц. Голям, едър предмет. Какъф йъ тоо мацуц в ръцете ти?

мацуц 2) междум. Ядец. Използва се както окрш”.

машрапъ ж. Голяма емайлирана чаша с дръжка. Донеси онаа машрапъ, че тиа чаши съ незгодни за пиане!

мелица ж. Приспособление за начупване на конопа. Направено е от три дъски, едната от които се движи с ръка и влиза мужду другите две.

мерляф, мерлява прил. Кривоглед. Абе, и кя нее виновна, чее родила мерляво дете!

метарбъ ж. 1. Неорганизирани действия на няколко човека. Кваа таа метарбъ од вазе?

2. Бой. Ако тъ докача, гуляма метарбъ ще падне!

метаркам гл. несв. Тръскам насам-натам. Цял ден си метарка ръцете! (Не иска да работи)

меунка ж. Пашкул на копринената буба. Ниа ката годин сме чувале меунки и сме си докарвале добри пари.

мецам гл. несв. Заеквам. Зе да меца! (Уплаши се).

мечка ж. 1. Чепат прът за мачкане на гроздето. 2. Смес от червено вино и лимонада в съотношение едно към едно. 3. “Сандвич” от парче топла питка и сирене, поръсено с “мяшано”.

мешина ж. Корем. Колка мешина има Цана, да нее ф положение? (да не би да е бременна).

мешинат прил. Който има голям корем. Нашата фамилия съ биле се мешинати ора.

миндел м. 1. Парцал. 2. прен. Дреха. Земи си минделете и съ мащай!

миндилик м. Малко куче от нечиста порода. Имам един миндилик, ама знаате ли къ варди у дума!

мини-мини Междуметие за повикване на патиците.

миткам гл. несв., да митна гл. св. Минавам навсякъде с цел да разбере нещо. Таа Цана саму митка по малъта!; Ще митна по Кула, дано разбере квоо станало.

миче ж. Обръщение, което възрастен човек поставя пред името на млада жена. Ай, миче Ванке, къде утвааш? Вероятно произлиза от думата “момиче”. (б.м.)

мишляк м., мн. ч. - мишляци Изпращания от мишка или плъх.

младенче ср., мн. ч. - младенци Обредно хлебче с форма на човек, което е намазано с мед.

млака ж. Мочурище. Млаките - местност край Кула.

мламосан прил. 1. Плесенясал. 2. прен. Махмурлия. Още съм мламосан от сношното пиане!

мома, момаа междум. Унизително обръщение към човек или животно. Момаа жено шугава, къде прес кукуруза?

моропътинка, муропътинка ж. остар. Пътечка в усойно, винаги влажно място. Думата е съобщена от учителя М. Михайлов.

мотра гл. несв. Следя, наблюдавам. Саму тъ мотра кво прайш!

мрк, мрка прил. Черен. Мрки офце сме докарвале ча от Плевен.

Мркуша ж. Име на черна овца.

мрла гл. несв. Оплождам овца. Врзвате ли престилки поди опашките на офцете, дъ съ не мрлат?

мрлене ср. Оплождане на овци.

мрмок м. Безличен, неграмотен човек. Мани го тоо мрмок, че не моо искара кучка од бъзе!

мрня ж. Човек, който е “мрняф”. Саму дъ не доведете и онаа мрня з вазе си!

мрняф, мрнява прил. Бавен, нерешителен.

мрсница ж. Херпес. Дигнале ми съ съ мрсници по джуките.

мртвинъ ж. Сенчесто, хладно, влажно и обрасло с растителност място. Мртвинъта - местност край Кула.

мрфтъ гл. несв. Недоволствам. Мама принесе качамака, а ниа мрфти ме, мрфтиме, па почнеме да едеме.

мрчкави съ гл. несв. възв. Заоблачава се, притъмнява, вероятно ще вали. Някакво зе дъ съ мрчкави, дано не удари!

мугурица ж. Голяма купчина земя. Думата вероятно има общ корен с името на хълма Магура. (б. м.)

мудра съ гл. несв. Назландисвам се. Кой млогу съ мудри, еде последен!

музаверджиа м. Човек, който разваля отношенията между хора.

музаверлък м. Подлост.

муле ср. Рядък качамак, варен с мляко. Най ни йъ било благо, куга баба Стана напрай муле!

мурдарен прил. Мръсен. Глей колку си мурдарен по очите! (мръсен по лицето).

мурдарно нар. Нескопосано, мръсно. Млогу мурдарно работи твойта майка!

мускуриф, мускурива прил. Сополив, немит по лицето. Нема да одиш мускуриф на училище, чее срамота!

мутаф, мутава прил. Ням. Аку йъ мутава, ама знааш ли колку йъ работна!

мутер ж. нем. Гайка за болт. Къде си дигнал ония мутере от мотора?

муцкам гл. несв. Бия с юмрук в устата. Баща му само в устата гоо муцкал!

мушък м. Крехка сърцевина на растение. Цеви за совалката сме правиле (пръйле) от лентовина, като извадиме мушъка.

мъдо ср. 1. Тестис. 2. Движеща се тежест на старовремски кантар. И да глееш убаво куга оня мести мъдото!

мъмла гл. несв. Говоря неразбираемо. Не мъмли, а бъбри като ората!

мънгъфъ ж. Хрема, настинка, грип. Варите съ, че по Кула йъ тргнала еднъ мънгафъ! (епидемия от грип)

мъс ж. Шира.

мъшер м. Единият рог на машата. Куга съъ откршил тоо мъшер?

Н

набадам гл. несв. Куцам. Откъ падна от оня бряс, зе да набада.

набинчвам гл. несв. 1. Нарамвам нещо тежко. Набинчи тоо платник! 2. цин. Вдървявам.

набинчен прил. Вдървен.

наботка ж. Голяма двурога дървена вила.

набридам гл. несв. Наплитам. Набрида ли ми фигурото?

набъсам, да набъсам гл. св. Да навикам, да се накарам. Набъса мъ за нищо, а после ми съ линдри.

навалявица нар. Много набързо. Ядуме навалявица, че зе да грми.

навотка ж. Домашно тъкана черга. Догодина мисла да истъча трийс'тина лате навотки.

нагнасан прил. Натъпкан. Бурето о нагнасано з грозде до горе.

нагнасвам гл. несв. 1. Натъпквам. Нагнасале сме кацата съз зеле! 2. цин. Futuo.

наготка ми йъ гл. св. Искам да направя нещо, но се въздържам. Се ми йъ наготка дъ му кажа, че кя го лъже, ама несмее.

нагъзурчвам (съ) гл. несв. Издупвам (се), надупвам(се). Глей онаа къ съъ нагъзурчила и йъ нее срамота!

нагъзурчен прил. Издупен, надупен.

надам съ гл. несв. възв. Очаквам, надявам се. Се съ надаме кя дъ си доде до довечера, ама кой знаа!

надзвекам съ, дъ съ надзвекам гл. св. възв. Да се опия с алкохол. Снощи па съ бяме надзвекале!

надзидзам, да надзидзам гл. св. 1. Натъпквам, препълвам. Така си надзидзала тиа платници с тревъ, че съ не моо фанат ф колицата! 2. Напомпвам. Надзидзай тоо плондер дъ ритаме малку!

надоле нар. Извън Кула, в страната. Баща му йъ од надоле, од Южна България някъде...; Ще ода надоле дъ си трса работа.

надрнда, да надрнда гл. св. емоц. Тръгвам набързо. Але го, па надрнди за село, че го мрзи дъ копаа!

надундъ съ, дъ съ надундъ гл. св. възв. Да се облека прекалено много. Кво си съ надундил с тиа дрей, къто че ще одиш по Румъния? (по Румъния - много далече).

надунден прил. Облечен с прекалено много дрехи. Надундено дете.

наемам гл. несв. 1. Повдигам. Наемни тоо платник! 2. прен. емоц. Куцам.

назе 1) мест. Нас. Назе ни нее стра од вазе!

назе 2) нар. Вкъщи, у дома. Ялате довечера у назе!

найда, да найда гл. св. 1. Намирам. Азе си найдо два лева на панира! 2. Добивам, получавам. Найде ли ви съ жито од онаа нива на Три кладенци?

наклепам, да наклепам гл. св. 1. Да изкова тънко острието на сърп, коса, мотика и др. Наклепа ли мотиките за заран? 2. прен. Да наковладя. Що си мъ наклепал пред учителката!

наклепам съ, дъ съ наклепам гл. св. възв. Да напълня гащите. Па си съ наклепал!

накокошинен прил. Вж. "накострежен".

накострежа съ, дъ съ накострежа гл. св. възв. Да се наежа. Накострежил съм съ от стут!

накострежен прил. Наежен.

накрвам гл. несв. Покашлюквам. От няко време Цану зе да накрва и да плюва крф!

накрна, да накрна гл. св. 1. Да започна да харча нещо. Накрни ли ониъ пари?; Днеска ще накрна онова тенеке мас. 2. Да насека. Иди накрни малку брс за козите!

накртен прил. От който ми се догажда. Накртно едене. (в което има много мазнина.)

накрула, да накрула гл. св. Вж. "напотрба съ".

накрцелиле съ съ гл. св. Събрали са се на едно място. Глей шугу говеда съ съ накрцелиле на онаа баирчинка!; А дъ съ накрцелиме заран и виа и ниа, дано докопааме оня кукурус!

накрша го, дъ го накрша гл. св. Да се уплаша много. Качила съ Донка на врбова клонка. Клонка съ открши, Донка го накрши!...

накукуза съ, дъ съ накукуза гл. св. Да свия глава между раменете. Накукузил съм съ от стут.; Той съ накукузи и си утиде.

накъбла съ, дъ съ накъбла гл. св. Да се натъпча с ядене, да преям. Накъблиа съ и легнаа дъ спът!

налетен прил. 1. Невъздържан човек, който се спуска да се бие с други хора. 2. прен. Сексуално активен.

намама, да намама гл. св. 1. Да вкарам нещо в тесен отвор. Намами тоо клин! 2. цин. Futuo.

намана, да намана гл. св. Да изоставя. Намани тоо даскалък и си глей живота!

наманта нар. Само в израза "да убиа на манта" - да пребия много. Днеска играме з Димово и ги убиме на манта!

намира ми съ гл. св. 1. Имам. Цане, намира ли ти съ няко леф? 2. Добивам, ражда ми се. Намери ли ви съ кукурус таа годин? 3. Земни неща стават притежание на мъртвец. А да пинеме, дано съ намери на тату!

намито нар. Косо, под ъгъл. Таа дъскъ си йъ заковал май намито.

наора съ, дъ съ наора гл. св. възвр. Да настръхна. Глей тъва сяно къ съъ наорило и съ не моо збира убаво!

наорен прил. Настръхнал.

нападам, да нападам гл. св. Да наковладя. Ще тъ нападам пред вашите, че сте одиле по Метериза за чиряши (чиреши)!

наплиф м., мн. ч. - напливе Много хора на едно място. Гулям наплив беше одзарана на дапа.

напопъвам гл. несв. Нападам, атакувам. Айде дъ ги напопъваме с камъне, щом съ закачат!

напотрба съ, дъ съ напотрба гл. св. възв. Да тръгна внезапно за някъде. Па съ съ напотрбиле за Дери магаре.

напрасничаф, напрасничава прил. Надменен, конфликтен. Саму ми не аресва, че йъ напрасничава.

напршен прил. Намусен, намръщен. Кво ти йъ станало, тъ си така напршен?

напущеник м. Разведен мъж.

напущеница ж. Разведена жена.

нарапал съм съ гл. св. емоц. ирон. Обогатил съм речника или знанията си. Абе, ти откъ оди надоле, си съ нарапал с прикаски!

наребър нар. Напреко. Саму наребър моо фкарате таа маса ф собата!

нарувам гл. несв. Рева, плача силно. - Абе, що наруваш, бе? - Умрял на Драган сина му! - Млчи, сине, млчи! Така баба Гана Богденица успокоявала един циганин.

нарявам гл. несв. Гребя, ям с препълнена лъжица. Азе като купи рапон и го наренди, ония деца веднъга зее да наряват и ядуа в неусвес! (Това изречение е съставено и казано от Марина Върбанова, живееща в Кула от петнадесет години, а иначе - коренна жителка на с. Средище, Силистренско!)

насвадем нар. Навсякъде. Насвадем съм го трсила и го нема!

насецкам, да насецкам гл. св. Да нарежа на ситно. Насецкай тоо лук, че мъ болът ръце!
насмалку нар. За малко. Насмалку дъ си отфистриш прста!; Насмалку да настъпа онаа змя!

настаам гл. несв. Подпомагам, амбицирам. Ще настааш на детето дъ учи!

наставек м. Мярка за дължина, равна на една човешка стъпка. Ще мериме на наставеци кой йъ скочил по-далеко!

настрчорвам, настршорвам гл. несв. Навирям. Тоо патлиджан фчера съм го расадила, а глей къ съъ настршорил!

настрчорен, настршорен прил. Навирен, щръкнал.

насусулен прил. Намръщен, напушен. Н'ящо йъ станало, щом си така насусулен!

натантурен прил. Облечен с много дрехи.

натела съ, дъ съ натела гл. св. Да оставя след себе си много изпражнения. Малееу, глей къ съъ нателил някой пред вазе носеска!

нативен прил. остар. Който е подгизнал или натънал в течност. Таа баницъ йъ нативена в мазнинъ и ми тъ накртна!

нативил съм гл. св. остар. Прекалено много съм намокрил нещо с течност. Глей къ съ нативиле таа градина з вода и пипера а зел да крченясфа!

натоторвам гл. несв. Вж. "настрчорвам".

натоторен, натоторчен прил. Вж. "настрчорен".

натрави гл. св., 3. л., ед. ч. Оплоди. Она кътър па натрави магаричата.

натур м. фр. Употребява се само в словосъчетанието "живее като божи натур" - живея сам, без много да се грижа за себе си. Абе, и кя живее като божи натур.

наула гл. св. Нахлук. И ниъ като науламе, се ги прибиме!

нафрфелкам, да нафрфелкам гл. св. Да нарежа на едри парчета. Що си нафрфелкала тоо лук така?

нафутам, да нафутам гл. св. цин. Да напсувам. Ще тъ нафутам на майка!

нацъцкан прил. Сбит, близо един до друг. Не пиши тиъ букви нацъцкани еднъ до'друга!

начъчкам, да начъчкам гл. св. Да поставя еднородни неща едни до други. Начъчкал съм ония грнци ф каруцата, дано съ не строши няко!

нашовам съ, дъ съ нашовам гл. св. възв. Да се наям с нещо, без да мисля за последиците. Азе снощи съ нашова с тргунки и съга мъ боли срце.

нашляпам, да нашляпам гл. св. 1. Да напляскам. Ако не слушате, баща ви ще ви нашляпа!
2. прен. Да измажа набързо стена с хоросан. Дай малтер да нашляпаме таа стенъ и дъ си одиме!

невет м., мн. ч. - неведе Невидимо митическо същество. Да тъ изедът али и неведе!

неделя ж. Седмица. Другата неделя ще ода във Видин.

незграбен прил. Неумел, непохватен, грубоват. Незграбна жена.

нейлит, нелит прил. Лош. Нейлито грозде.

нелам гл. св. Не струвам. Патлиджаня нела таа годин.

нема-нема нар. Отвреме навреме. Нема-нема и му доде акъла в главъта!

несмаслен прил. 1. Безформен, грозен. На ония и къщата им йъ несмаслена. 2. Неумел, непохватен.

несмотрен прил. Невнимателен, непредвидлив, несъобразителен. Млогу си несмотрен и тряваше дъ тъ испъда вънка, докъде ората бая у дума!

неуздало нар. Неочаквано, ненадейно. Леля Дана доде неуздано.

неуметник м. Който не умее да прави нещо. Гулям неуметник си, кучка од бъзе не моош

искараш!

неусвес нар. Безсъзнание. Бъбре като в неусвес.

нусер м. 1. Ноздра. Од единия ми нусер тече крф. 2. геогр. Нос. А дъ седнеме на оня нусер дъ ловиме риба.

нюшкам, нюша гл. несв. 1. Мириша, душа. 2. Ям оттук-оттам и без апетит. Ама, ущуро, кво нюшкаш таа брканина? 3. прен. Тайно се опитвам да разбера нещо, разужнавам. Колку ще да нюшиш, нема дъ разбереш нищо!

О

обесник м. Немирен, пакостлив, но и мързелив човек. Од оня обесници съ не моо дореда да ям напладне!

обида, да обида гл. св. Да наобиколя, да навестя. Да земеш таа неделя да обидиш лозето.; Абе, обиди ли леля си, като о болна?

обликовина ж. Много право дълго дърво със свалена кора. Не пипай обликовината, че ми трябва за водник!

обрндзам, да обрндзам гл. св. Да оберя някого. Обрндзаа го на карти.

оврмугу междум. цин. През върха му. - Ще вали! - Оврмугу, нека вали.

одбрездвам гл. св. емоц. Отговарям рязко и троснато. Мале, ама и ти му одбрезди снощи!

одбрусвам гл. св. емоц. Вж. "одбрездвам".

обурдисам, да одбурдисам гл. св. Отхвърлям, свършвам част от някаква работа.

Отпладне щ'ида да одбурдисам малку от онаа копанина.

одзарана нар. Тази сутрин. Знааш ли куга съм станала одзарана! - станала съм много рано.

одма нар. Веднага. Одма да оспайш колелото от къде си го зел!

одрпвам гл. несв. Отхапвам. Одрпни си малку от таа прженица!

одъпвам гл. несв. 1. Откачам изведнъж нещо, което е било "задъпнато". 2. Проговарям. Одъпни, де и кажи кво сте правиле!

одъпна го, дъ го одъпна гл. св. емоц. Да умра. Чуте ли, че гяа Богден гоо одъпнал?

ожлебен, ожлембен прил. ирон. Който има разкривена уста. Той сака дъ съ жени за нее, а не види къ йъ ожлембена и не прилича на никаква сатвора!

ожъбен прил. Нащърбен. Се на мене принасаш таа паница ожъбената!

окаламисвам съ гл. св. възв. Обесвам се някому на врата, преча му. Кво си ми съ окаламисал на вратъ и ми не даваш да дишам!

оканица ж. Вид кана с вместимост около литър.

окекервам съ гл. св. емоц. Разкрачвам неприлично крака.

оклюцам, да оклюцам гл. св. Окълвавам. Пилетата се оклюцаа онова жице!

окрш междум. Ядец. Окрш, майсторе, не ста'а къ ти викаш!

оладно прил. Тънколяво, но само за дърво. Тъва држале йъ оладно, не става за манарата.

омалаксам, да омалаксам гл. св. Да се изтощя, да отмалея. Сичките сме омалаксале од работа!

ометаркам, да ометаркам гл. св. Да изям цялото ядене. Абе, виа сте ометаркале

баницата без мене!

омлата, да оmlата гл. св. Да обруля. Омлатите ли оня оря?

онаждам, онождам гл. несв. Върша нещо. (универсален глагол). Ще онаждаш ли оня врата днеска? - ще поставиш (поправиш, смажеш и т.н.) ли вратите.; Ще онаждам майка ти! (псувня).

опажара, да опажара гл. св. 1. Да нахапя кожата на човек така, че да се получат пъпки или рани. Глей таа скрипя къ мъъ опажарила по ръкъта! 2. прен. Да изям набързо. Опажариле сте сичкото едене и за назе нема нищо!

опашница ж. Опашка на волска кола или каруца. За нея се връзват по-млади добичета или кучето. Не друсай съ на опашницата, че ще съ строши!

опеката съ, дъ съ опеката гл. св. възв. Вж. "окаламисвам съ".

опепела, да опепела гл. св. Проговарям. Да не си смял да опепелиш н'ящо пред нашите!; Да умра, ако опепела дума за онова!

оплул, оплуал прил. Остарял, отслабнал. Сравни с "изгустирал"! Вж. "уплуал".

опрпора, да опрпора гл. св. 1. Да смеси с препарат (напр. с разтворен син камък) семена на зърнена култура. Трява да опрпориме онова жито, че заран Райку Баса ще мине със сеялката! 2. цин. Futuo. Абе, опрпорил ли би онаа булка от Сторопатица?

оптегалка ж. Детска прашка от ластик и дървен чатал. Правиле сме си оптегалки от гума от плондер и дренова расошка.

оптягам гл. несв. Опъвам. Дзидарете работат с клчишен конец, че съ не оптяга.

орота гл. несв. Говоря, приказвам. Абе, момчетиа, от сума време ви орота н'ящо, ама виа не слушате!; Ви'иш ли, че тиа не оротът къто назе, а замаят на влашки! Може би тук е мястото да се каже, че в Кула, през петдесетте години на двадесети век, голяма група млади хора и деца говореха ("орокя") на "измислен" от тях "език". Той се състои в това, че последните една или две срички от думите на говоримия български език се поставят отпред, като словоредът се запазва. Ето няколко примера: Квока вишпра? - Какво правиш?; Ико е шолдо у зева? - Кой е дошол у вазе? (Кой дойде у вас?) и т.н. Сега в Кула този "език" говорят отвреме-навреме Лило Туиста, Личо Данков и братята Перо и Йордан Йончеви.

оротъ ж. Човешка реч, приказка. Тъва нее оротъ за пред дечурлига!

осланиям съ гл. несв. Получавам доверие и подкрепа. Осланиям съ на мене и нема да збркаш!; Азе нема на кугу дъ съ осланиям и секи мъ бута накъде си сака!

отава съ, дъ съ отава гл. св. Започвам да раста нормално. Тревъта съ отави вече.

отесам, да отесам гл. св. Очиствам с мотика от бурени определена площ. Трява да отесаме пред назе, че иде панир!

откорещвам гл. несв. Отделям повърхностния слой на нещо. Да откорещиш оня лепеш, че сее паднал и ще прибиа някугу!

откъ нар. От когато. Откъ зе да пршори, не сме излазале никъде.

ототорвам гл. св. Навирям. Расада съъ ототорил! - Разсадът е свеж.

отпелявам съ гл. св. възв. емоц. Махам се, заминавам. Отпелей ми съ од главъта, че не моо работа от тебе!

отпищвам гл. несв. Махам преграда на течаща вода. Отпищи вадата, че съ нее поляло убаво!

отпладне нар. След обед. Отпладне ще мина къде вазе.

отушвам гл. несв. Размразявам, правя да стане по-топло. Краката ми съ отушиа вече.; Времето съ отуши.

отушвам си гл. св. Разтоварвам грижите си, отмъщавам си. Бъш на мене ли намери дъ си отушиш?

отфистра, да отфистра гл. св. Да отрежа рязко. Глей дъ си не отфистриш прста с таа чикиа!

отщо нар. Толкова много, че. Боли мъ срце, отщо съм гладен!

офрдам съ, дъ съ офрдам гл. св. Да се охарча. Се сме съ офрдале покрай таа къща! офрекатен прил. Който има много кели по тялото. Грбъ му йъ офрекатен дибидус! - целият му грбъ е в кели.

офречатен прил. Който има обгаряния по тялото. Не сте вигяле кракъ му къ йъ офречатен, откъ съ заля з врела вода!

офъкам, да офъкам гл. св. 1. Да орежа нещо тънко, което стърчи. Таа годин съм офъкал лозето надве-натри! 2. Подстригвам, остригвам. Офъкай го до кожа, че заран трга на училище!

оцеба, да оцеба гл. св. Да открехна. Оцеби вратата, чее жега!

оцебен прил. Открехнат. Не оста'й джама оцебен, че влазат мушици!

оцебрил съъ гл. св. Отделил се е. Знааш ли колки кулене съ съ оцебриле! (царевницата е засякла много добре).

очекутвам гл. несв. Отчупвам малки парченца от нещо. Очекутил съм си нокъкя на палеца!

очекутен прил. От който има отчупени малки парченца. Неща да купа тъва грне очекутеното!

очепа, да очепа гл. св. Да откърша клон при основата му. Очепи таа клонка, чее убава за расошки!

очепа го, дъ го очепа гл. св. Да заспя бързо. Саму легна снощи и одма съм го очепил. очо, очуф м. Втори баща. Вероятно произлиза от думата "очувам", която означава "да отгледам". (б.м.)

очоваден прил. Прям, бръкни око. Очовадно дете. - Дете, което говори много и казва истината.

очувам, да очувам гл. св. Да отгледам. Очувате ли онова плофче лемавото?

ошовам, да ошовам гл. св. ирон. Да изям всичкото ядене. Па сте ошовале ляба, а брашното ф платника сфрши!

ошушкам, да ошушкам гл. св. 1. Да премахна шушулките на нещо. Ошушка ли боба? 2.

прен. Обирам някого. Таа мойта жена се мъ ошушка!

П

падам гл. несв. Клеветя, ковладя. Бачо, да биаш Пеку, че саму мъ пада прет учителката! пажара гл. несв. 1. Ям бързо и подред. Пажари къто гъсеница. 2. прен. Крада. Къде мине - пажари! (краде много).

палакурки същ. мн. ч. Протрит, изтънял и скъсан панталон. Не оди с тиа палакурки по чершиата, чее срамота од ората!

пали мъ гл. несв. емоц. Пие ми се. Пали мъ за водъ.

паметен прил. Умен, разсъдлив. Млогу ни йъ паметно детето!

пампошче ср. Пискюл на детска шапка и др., помпон.

пампушек м. Ниско дебелилото дете. Изнесите оня пампушек вашия, да го видиме расте ли!

пангалозин м., мн. ч. - пангалозе ирон. Немирник, непослушник. Днеска съ съ навъдиле саму пангалозе! - младото поколение не е добро.

папунка ж. Малка люта чушка. Гяа ти Йончу йъ ял папунки, къто че еде чиряши (чиреши)!

папунци мн. ч. 1. Копита. 2. ирон. Човешки крака. Помести си папунци те, дъ моо мина!

пар м. Голям дървен домакински съд, пахар. Донеси паря, че ще праа лютица!

паралиа ж. Кръгла ниска софра. Мачката мине и с опашката си обиколи паралията!

парам, паран нар. Само в израза “парам парчета”. (на ситно). Ще тъ напраа на парам парчета!

парчета!; Оня камион паднал в долъ и станал на парам парчета!

парлак м. Голямо нещо. Еее такива парлаци упраси нашата свин’ъ!

патерица ж. Повторна гощавка на следващия ден след празника. Сума мастраф остана за патерицата!

патък м. Гуменка. Коту Патъка. (прякор).

Пача бойъ ж. Червен пипер. Остайла съм си печес врви пипер за пача бойъ, ама ще сложа и папунки.

пега ж. Лунички по лицето или тялото. Не стой на слнцето, че ще ти излезне пега!

пегаф, пегава прил. Който има лунички по лицето. Мойто унуче ем беломуесто, ем пегаво!

педепцам гл. несв. 1. Обработвам, подучавам някого. Ще тъ педепцам, докъде станеш майстор!

2. Измъчвам, тормозя. Стига си мъ педепцала, ма, не моо дишам от тебе!

пелешка ж. Висулка под брадата на коза или прасе. Бяме си купиле от един полеткофченин прасета с пелешки, ама сме затриле вече тъмъзлъка!

перкулясам, да перкулясам гл. св. Да излудея. Кво го питаш, не вииш ли, чее перкулясал!

Перуша ж. Име на шарена крава.

перушан м. Лековерен, глуповат човек. Да и не дадете дъ съ ужени за оня перушан!

перчин м. Цвят на върха на царевицата.

перчиньоса гл. св. (за царевицата). Цъфна, направи “перчин”. Кукуруза перчиньоса, а нее засякъл още.

перчиньосам, да перчиньосам гл. св. Да занитя, да прекривя. Перчиньосай тиа клинци!

Перчо м. Име на шарен вол.

перяшка ж. Шарено яйце за Великден. Зеле ли сте си перяшки дъ съ чукаме?

песник м. Вж. “песница”.

песница ж. Юмрук. Имаш око, набито с песница! (игра на думи).

петлее съ гл. несв. Мотая се, като преча. Не петлей ми съ ф краката! Вероятно произлиза от думата “петел”, който често се мотее в краката на човека. (б.м.)

петък м. Кръпка. Трси мома, а цялото му дъно ф петъци!

печес, печестина нар. Пет - шест, няколко. Бяа печестина, ама не вигя кой съ!

пинта ж. 1. Дървен плосък съд за ракия. Зел съм си еднъ пинтица за по пъкя. 2. прен.

В словосъчетанието “ще тъ убий на пинта!” - ще те пребия много.

пипон м. Пъпеш. Садиле ли сте пипоне таа годин?

пиргул м., мн. ч. - пиргуле подигр. Дреха. Сви си пиргулете и съ не обаждай!; Налегни си пиргулете! (стой мирен).

пишура ж. Чучур. Пишурата. (местност край Кула).

пищиван м. Бичме.

плавес м. Молив. Разпространено е схващането, че думата има немски произход. По-вероятно е тя да е получена от сръб. "плаво" - синьо. За сравнение виж "плава" - изпирам в студена вода, в която се поставя "синилка" - синка. (б.м.)

план м. Голяма хубава къща. Абе, вигяле ли сте колки план прай моо брат?

плантика ж. Лента, панделка. Толку млогу съ съ биле, че дрейте им съ станале на плантики, на плантики!

платник м. Чувал. Един платник заере. - Един чувал зърнени култури.

плаувам гл. несв. Кротувам. Плаувай, дъ не едеш бой!

плек м. Черно тенеке за печки.

пленгор м. Дечурлига. Остави пленгора дъ си играа, а ти фани мотиката, че стана пладне!

пленук м, мн. ч. пленуци Плитка. Сплети кузунака на пленуци!

плескуда ж. Само в израза "да го напраа на плескуда" - да го смачкам. Ако скоча, ще тъ напраа на плескуда!

ploska ж. Вид шише за ракия. Къде си скрила онаа плоска?

пловък м. Паток.

плофка ж. Патица. Баджанака од Грци (с. Градец, Видинско) ми донесе мутави плофки! плофче ср. Патенце.

плтеник м. Вампир. Ношно време по таваня одат плтеници!

плута ж. 1. Тапа, запушалка. 2. прен. Плувка за въдица. Бъбрат, че Нену Танчовеца пъкнал поди водътъ и одрязал с чикиа плутата од въдицата на Петку Геноф!

плюска гл. несв. 3. л. ед. ч. Вали много силно. Вънка плюска страшне!

плюскам гл. несв. ирон. Ям. На, плюскай! (сърдито).

плюш м., мн. ч. - плющове Току що образуван мазол. Целите ми ръце съ ф плющове! (от много работа).

пляка ж. 1. Сгурия. 2. прен. Пропаднал човек, отпадък на обществото.

пляка мерджа словосъч. Върви си, заминавай си. Айде, пляка мерджа о тука! (псувня).

поапци нар. Начин на хранене, свързан винаги с глагола "ям" - изяждам набързо (и без хляб) нещо. Изядуте цялата кокошка на поапци! Възможно е думата "поапци" да е означавала "залъци". (б.м.)

поворка ж. Вж. "повяска".

повой м. прен. Близки роднини от едно поколение. Къ дъ го не знам, като тиа с мойта жена съ един повой!

повън, повънка нар. Голяма или малка нужда. Нощеска съм одила три пъти повънка!

повяска ж. Връзка за завързване на "повясмо".

повясмо ср. Къделка. Не си ти мънинка дъ работиш, щом по тебе има влна за едно повясмо!

подлагар м. Парче плат, което се поставя в цървул. Абе, азе на него нема дъ му бѣда подлагар! (Няма да му позволя да ме мачка, да ме използва).

подлизва гл. несв. 3. л. ед. ч. При преливане на течност - обтичане на съда, от който се сипва. Таа кана подлизва.

подгъзувам гл. несв. ирон. Угаждам. Нема дъ бѣда се жива дъ ти подгъзувам!

подрум м. Дълбоко мазе.

подударвам съ гл. св. възв. Подсичам се. Глей на детето къ му съъ подударило дупенцето!

подударен прил. Подсечен, възпален. Подударено име. (виме).

подънчина ж. Най-долният слой от течност в съд, обикновено не много чист. Не пи таа подънчина, а иди донеси вода!

подюрвам гл. св. Подгоням. Ниа ги подюриме, ама тиа утекуа докъде да видиш!

поемам гл. несв. Хлипам. Щом вигя, че нема лабаво, той зе дъ поема!

покарачка ж. Приспособление от дебела тел, с което децата подкарват обръч или друг кръгъл предмет.

поклапам гл. несв. 1. Захлупвам. 2. Намирам средства да покрия някакви разходи. С тиа пари тъмън ще поклопиме месеца!

поклесица ж., мн. ч. - поклесици ирон. Несериозна работа, развлечение. Па сте тргнале по поклесици!

покрепа го, да го покрепа гл. св. Вж. “заапа го”.

покрта, да покрта гл. св. Да отместя. Не моо го покртиш од масата! (Мързелив е, но обича да яде и пие).

полагаме гл. несв., 1. л. мн. ч. Двама или повече човека ядем последователно с една вилица или лъжица. Деветима браќа яле боп и полагале с еднъ лъжица. Покрай кя минал поп. Сичките рекле “поп” и съ задавиле...(тази кратка историйка се разказва, когато някой е много гладен и яде бързо).

полани нар. По-миналата година. Лани и полани съм си сегял у дума, че съм бил болен!

полански прил. Който е от по-миналата година. Добре, че имаме полански кукурус, иначе не би имало кво дъ еде стоката!

полка ж. Част от оградата между два съседни кола. Нощеска съ ни бутнале еднъ полка тараби и бутуците!

поличбинка ж. 1. Печалбица, дребен приход. 2. Онова, което се слага на мъртвец, та да му се “намери”. Сложила съм му разни поличбинки.

полуверник м. 1. Таласъм. 2. прен. Който скита нощем. Абе, ти дъ не си полуверник, тъ съ прибираш ча зарантъ?

помел съм съ гл. св. възв. Заблудил съм се. Помел съм съ, че днеска йъ торник.

Помози Бок Поздрав, който се употребява вместо “добър ден”, “приятна работа” и др.

Отговаря се “Дал Бог добро!”.

попарлък, на попарлък нар. Несериозно, на шега. Бъбре на попарлък!

Попич м. Детска игра, приличаща на бейзбола. Играчите удрят с тояги поставеното на “склата” “бибе”, а един от тях се стреми да го хване, обикновено с помощта на шапката.

Ако успее, той сменя мястото си с оня, който е ударил “бибето”.

поплесък м. Само в израза “на поплесък” - много болен. Ялате брже, че съм го остайла на поплесък!

попрдалничица ж. Употребява се само в израза “моя къщичка - моя попрдалничица” - “у дома мога да си правя всичко”.

посаклиф, посаклива прил. 1. Комуто се иска нещо. 2. прен. Който обича секса. Не съм знаял, че си толку посаклива!

посекна, да посекна гл. св. Да намаля пламъка на нещо. Посекни ламбата, че нема гас!

поситница ж. Дреболия. Прибери си тиъ поситници од масата!

поста ж. Част от нива, която няма конкретни граници. Айде дъ копааме на пости, че йъ по-згодно!

посуда, да посуда гл. св. Поучавам, възпитавам. Да земеш да посудиш децата, че млогу зее дъ закъсняват вечер!

посуди гл. св. Само в израза “посуди ми памет” - дойде ми на ум. Дъ ти нее посудила памет дъ откъснеш онаа тиква!

посфаръ ж. Малка хлебна обредна питка. По ден’ъ и посфаръ! - След дъжд качулка! Потайно време нар. Времето между полунощ и два часа сутринта. Се съ прибира по потайно време.

потикам гл. несв. Подклаждам. Потикни огъня, че стана студено!

поткожуцвам гл. несв. Отделям тънък повърхностен слой на нещо. Глей тоо ляп къ съъ поткожуцил! Сравни с “откорещвам”.

поткокоросвам гл. несв. Подтиквам някого да свърши нещо нередно. Той мъ поткокороса да строша джама!

потлапвам гл. св. Започвам да употребявам често нещо, което иначе се пази. И таа ли лъжица сте потлапиле?

потоница ж. Широка дъска, която служи за дъно на волска кола или каруца. Ако одите за камъне, сложите старата потоница!

потпетвам гл. св. 1. Застъпам конча на обувката. 2. прен. Изхвърлям обувки от употреба. Зер потпети новите чели?

потреба, потрева, да потреба, да потрева гл. св. Да улуча, да успея. Потреби ли фчера да купиш син камик?

потреба съ, дъ съ потреба гл. св. Да се окажа на определено място. Ако съ потреба куга си додеш, дъ му мислиш!

потфркач м. 1. Малко птиче, което се учи да лети. 2. прен. Нисш член на кулското ергенско дружество “Бакхус”. Куга ниа бяме потфркаче, тугава осьдиа Бору Масленкоф на два котла вино, че съъ уженил!

пофрака ма гл. св. Получавам пъпки или обриви по тялото. Нема го на училище, че съ го пофракале кели.

пофторка ж. Втора жена. Кя му йъ пофторка.

поцукласвам гл. несв. Вж. “поткокоросвам”.

почепен прил. Развратен. Почепен свят съъ навъдил днеска, фала богу!

почепил съм съ гл. св. възв. Развратил съм се. И ти ли си съ почепила, жено вртоглава (вртоглава)?

почка ж. Клонка, забита в земята, или малка купчинка пръст, за отбелязване на някакви граници. Сложите почки, че онаа Гитината обича да копаа и в нашото!

пощенце ср. Хапка храна, която се дава на бременна жена или дете. На ти пощенце, дъ ти съ не пукне мъденце!

праа прил. Само в израза “за праа бога” - напразно. За праа бога си учил, като немаш ум в главъта!

прапорец м. Конско звънче. Се ми йъ обрал прапорците, да ги слага по въдици.

прас м., мн. ч. - празове Овен.

прашка ж. Връзка за завързване на чорапи или “цедило”. Снощи си бя остайла прашките на стола, а съга ги нема!

прга ж. Недоузрял фасул. Фчера съм готвила прга боп и знааш ли къ сме яле благо!

пребътна, да пребътна гл. св. 1. Да преобърна, да претърколя. Ялате сичките, дано пребътнеме таа топола! 2. Да падна. Не врдай млогу, че ще съ пребътнеш от кревета!

преврнкам, да преврнкам гл. св. Да убедя. Преврнкаа мъ и азе тргна с кя, а нее тревало!

преглавица ж. Слабо възвишение на път, последвано от дол. Ако си минвал между Плевен и Ловеч, шосето йъ саму на преглавици, на преглавици.

преглавутвам гл. несв. Преобръщам с главата надолу. Айде да преглавутнеме тъва буре, тъ дъ извада комината!

предрндосам, да предрндосам гл. св. Преиначавам, преправям. Дрейте моош дъ си предрндосаш, ама си си се същия!

прекапонъ съ, дъ съ прекапонъ гл. св. Да се уплаша твърде много. Прекапонил съм съ от стра, докъде ти слаза в бунаря!

преклапам гл. несв. Разговарям, обсъждам. Цела нош сме преклапале кво ще прайме с онаа свадба в неделя!

преклепам съ, дъ съ преклепам гл. св. възв. Да променя мнението си, да се съглася с някого. Сума време ги кандарисфаме, ама тиа съ не преклепаа дъ тргнат с назе!

прековишвам гл. несв. Надминавам определена мярка. Прековишил си з боя! - Бил си го повече, отколкото трябва.

прековишен прил. Който е преминал определена мярка.

прекрейна ми гл. св. 1. Прималях, отпаднах. Прекрейна ми на снагъта. 2. Престана да ме боли много. Вече ми прекрейна!

прелка ж. 1. Тясно заградено място, през което преминават овците при доене. 2. прен. Определено място, през което непременно трябва да се премине, за да се преодолее някаква трудност. Ако сакате, учите, ама да знаате, че на краа на годината секи ще мине на прелката!

премандрсвам гл. несв. Претърсвам, като ровя навсякъде. Премандрсале съ ми джебовете и съ ми обрале сичките стотинки!

премереметвам гл. несв. Преобръщам всичко с главата надолу. Премереметила съм цялата си руба и не можа да намера онова джубе!

премурта, да премурта гл. св. ирон. Да препия алкохол. Куга Лалу Манкин жени гулямата си дъщеря, сички бяме премуртиле!

премъна, да премъна гл. св. Да пречупя нещо дълго. Премъна си краката от тиа камъне!; Ще ти премъна ръцете, ако па чуа, че си краднал!

пренасам съ гл. несв. 1. Изпадам в безсъзнание. 2. емоц. Фантазирам, издокарвам се пред другите. Къто виг'я, че покрай нее има сума мъжурлии, кя зе дъ съ пренаса!

препна, да препна гл. св. Да намеря време да свърша някаква работа. От толку работа не моо препна да окрта лука!

препознавам гл. св. Благодарен съм. Никой ми не препознава, а мойта мъка я нема нигде!

препрошвам гл. несв. емоц. Преминавам набързо. Ще препрошна ис панира да вида нема ли лебеници.

преслава съ, дъ съ преслава гл. св. възв. Да умра. Чуте ли, че гяа ти Саву Мекицата съъ преславил?

преслукна, да преслукна гл. св. Преставам да върша нещо. Бурето преслукна. (не тече вече вино). Кокошката преслукна. (не носи вече яйца).

преспетник м. Къс вълнен домашно плетен чорап. Думата ясно показва своя произход - чорап, който минава през петата.

престава ж. Леха от зеленчукова градина или част от нива.

престрел м. Вероятно означава "куршум", защото се използва в изрази от вида "бяга като престрел" - тича много бързо.

преферица, преферичка ж. Която е тънка, стройна, висока. Зел си йъ жена като преферичка!

префириа ж. Изхвърляне, хвалба. Бъбреш на префириа!
префирица, на префирица нар. Носене на товар с прът, краищата на който са на раменете на двама човека. Зее прасето на префирица и си утидоо.
префъкуцна, да префъкуцна гл. св. Да прережа рязко. Я префъкуцни тоо конец!
прецепа съ, дъ съ прецепа гл. св. възв. Да се уплаша много. Прецепи съ от стра, докъде мина покрай гробищата!
прещрекна ми гл. св. Премина ми, след като нещо е било заседнало в гърлото ми. Вече ми прещрекна, не бойте съ!
прженица ж. Пържена филия хляб. Одзарана ядуме прженици.
приварякам, да приварякам гл. св. Започвам да се оплаквам или да плача. Снощи детето нема-нема и тъко приваряка.; Приваряка ми и азе, кво дъ праа, му даду заем.
пригабарчвам гл. несв. Хващам здраво с двете ръце, прегръщам. Азе ги пригабарчи и двамата и право у вазе!
прикаламисвам съ гл. несв. възв. Присъединявам се към група хора тихомълком, присламчвам се. Прикаламисай съ до кя и виш кво бъбрат за мене!
приклапам гл. несв. Притварям. Разправят, че някога, в началото на века, имало един депутат от Кула, който никога не вземал думата по време на заседанията на Народното събрание. Един ден обаче всички видяли, че той усилено вдигал ръка. Заинтригован, председателят веднага му дал думата. Кулчанинът станал и рекъл: - Приклопите оня джам, че става течение и може няко човек дъ истине!
прилева, да прилева гл. св. Да прикрепя. Прилеви онаа дъскъ на кочината, докъде викнеме майстор!
принкосам са, дъ съ принкосам гл. св. възв. Вж. “опеката съ”. Кво си съ принкосал за мене и ми не даваш дъ дишам!
припознавам гл. несв. Отглеждам чужди деца. Той ги ъ припознал, аку не съ му същи деца!
припор м. Стръмнина. Замори съ по тоо припор!
припорно прил. Стръмно. Тука йъ припорно и воловете нема да искарат колата!
припрто нар. Малко по-голямо от мястото, което трябва да заеме. Одрежи тоо прак с половин сантим по-длк, тъ дъ влезне припрто ф касата на вратата!
притка ж. Дълга пръчка, забита в земята, около която растат увивни растения. На ти малку семе от тоо боп за зелено, ама да знааш, че расте саму на притки!
прилица ж. 1. Свинска муцуна. Нема дъ купа тъва прасе, че му йъ длга прилицата. 2. прен., обид. Човешко лице. Ще тъ млатна ф прилицата!
проборава съ, дъ съ проборава гл. св. възв. Да се пробудя. Тъмън съ бяме проборавиле и виъ додоте.
прокъсне мъ, дъ мъ прокъсне гл. св. Да получа разстройство. Прокъсна мъ от оня пипон и не съм мигнал цела нош!
пролизан прил. Изтънял от употреба. Па ли мъ завиваш с таа черга пролизаната?; Не носи тиъ панталоне пролизаните!
пропастра, да пропастра гл. св. емоц. Да унищожа безвъзвратно, да загубя. Пропастри ми най-убавата книга!
проплава, да проплава гл. св. Да изпера набързо. Ще проплава ония крплетини и ще дода веднъга! Сравни с “исплава”.
протък м. Едро сито за царевично брашно.
прпелкам гл. несв. Пърпоря, бръмча. Таа твойта моторетка саму прпелка, а не врви ич!

профркнал прил. Скъсан. Чарапете му профркнале.; Я виш къ ти йъ профркнало дъното!

прпор м. Луга. Донеси ми од оня прпор, че ще испирам!

прпора гл. несв. 1. Пека чушки или друго оттук-оттам. Не закачай мъ, че прпора чушки и ще ги изгора! 2. Бръмча. Не прпори с тъва поди джама, че не моо спъ!

прпоретка ж. ирон. Моторетка.

прпорица ж. Дълъг прав прът. Сравни с “бандера”!

пружуняк м., мн. ч. - пружунци Охлюв. Сички съ тргнале дъ збират пружунци, че ги искупуват по триста лева кило!

прцам гл. несв. цин. Futuo. Две дрвета скрцат, майка ти и баща ти съ прцат!

пршей м., мн. ч. - пршеи Лишей по тялото на човек.

пршори гл. несв. 3. л. ед. ч. Ръми. Зе дъ пршори.

прщинак м. събир. 1. Чепки от грозде, веднага след превирането на виното. 2. прен. Младо вино. Донеси од оня прщинак!

прясук м. Уред за пресукване на прежда.

прятек, на прятек нар. Начин на движение, за да се пресрещне някой или нещо. Той удари на прятек и ги фана!

псекасам, да псекасам гл. несв. Да остана да живея съвсем сам като куче. Азе псекаса, откъ бабичката си утиде.

пуежа съ гл. несв. Ежа се, таралежа се. Не пуежи съ, еми си седни на дзадника!

пулуверник Вж. “полуверник”.

пулупка ж. 1. Похлупак. Деку Пулупката (прякор). 2. Плаваща колянна кост, менискус.

пулупци мн. ч. 1. Малък дървен съд с похлупак за сол, чубрица, мяшано и др. 2. прен. Стар джобен или ръчен часовник. Не носи тиа пулупци, чее срамота!

Пупало ср. Циганско петле.

пупаф, пупава прил. Който е престанал да расте. Детето остана пупаво, ама дано по-натам порасте.

пупувам гл. несв. 1. Издавам специфични звуци на циганско петле. 2. Живея сам без ничии грижи. Але така, пупувам санси!

пупуникам гл. несв. Мърморя, дърдоря непрекъснато. Като вида, че жената млогу пупуника, право ф крчмата!

пупунясам, да пупунясам гл. св. Да отека, да се подуя. Ще пупунясате от тъва пиане!

пупунясал прил. Подут, отекъл. Глей къ си пупунясал от спане!

пустиня ж. Навание на предмет, когато човек е ядосан. Де ма, пустиньо, не падай ми из ръцете!; Таа пустиня шантавата мъ изгори!

пустиняк 1) м. Пропаднал човек. Мани съ с тоо пустиняк, че го не моо гледам!

пустиняк 2), на пустиняк нар. Пропадане, загуба. Сичко йъ тргнало на пустиняк!

пуступаш, на пуступаш нар. Вж. “пустиняк” 2).

пусуглавец м. Попова лъжичка.

пусула ж. Документ. Зел ли си си пусула да одиш по лоф?

пушкалка ж. Детска играчка, направена от парче “лантовина”, от която е изваден “мушъка”. В така получената тръбичка се поставят два “патрона” от кълчища и с помощта на бутало единият от тях се изстрелва. Пушкалката издава характерен остър звук.

пуцарак м. Глуповат, доверчив човек.

Пуци, пуци крфчица ж. Тревисто растение с четири остри назъбени листенца. Децата

пъхат тази тревичка в носа си, въртят я и казват: “Пущи, пущи крфчица, пущи, пущи крфчица!...”, докато тревичката се оцвети в червено...

пъам гл. несв. Дишам тежко. Що пъаш така, дъ не си лемаф н'ящо?

пъкам гл. несв. 1. Гмуркам се под вода. Азе и Тргуни сме пъкале най-убаво ф Кула! 2. Пуша цигари. Ще пъкнеме ли по еднъ?

пъкна, да пъкна гл. св. Да дойда, да се появя. Бъш куга го не чакаш, той пъкне од някъде!; Пъкна ми в главъта - Дойде ми на ум. Море, щом тъ вигя, ми пъкна в главътъ, че не си добра жена!

пъндзам съ гл. несв. Върша нещо бавно и нескопосано. Ако съм знаял, че ще съ пъндзаш така, не би тъ викала дъ ми помагаш!

Р

раат м. тур. Добър живот, рахат. Мъка, мъка, после раат! (пословица).

ради Само в поговорката “Нужда ради, закон изменява”. (Законът се променя от нужда).

разакан прил. Разширен, с променена форма (отвор). Закачките на цървулете ми съ разакани.

разаквам гл. несв. Разширявам отвор. Тайко, разакай малку дупките на ремика ми, че не моо го закопчее!

разбридам гл. несв. Разтъквавам, разплитам. Фланерата ми съъ разбридала по ръкавете.

разбукарена прил. (за свиня) Влязла в период за оплождане.

разголопендрен прил. Разсъблечен. Не оди разголопендрен повънка!

размартикосвам гл. несв. Разхвърлям. Не размартикосвайте собата, че нема кой дъ подреди!

разнище ср. Горната част на ритла със заострени напречни пръти, която се използва при прекарване на сено с каруца или волска кола. Вуйчу ви съ наниза на разнището и загина!

разрефуливен прил. Износен по краищата (плат), но не скъсан. Разрефуливена врзоглафка.

рапатничаф, рапатничава прил. Сополив, лигав. Излезни од лозето на ората, море, жено рапатничава!

рапна, да рапна гл. св. Да забия рязко острие в нещо. Ще тъ рапна с мотиката, пъ къ бъде!

рапон м. Вид ряпа. В главъта си като рапон!

раскалабалиса съ гл. св. Хората се разотидоха. Ще почакам дъ съ раскалабалиса и тугава щиа за пендзиата!

раскишкавил съм съ гл. св. 1. Размекнал съм се. Тъва сирене шо така съъ раскишкавило? 2. прен. Отпуснал съм се, разкиснал съм се. Раскишкавил съм съ и ми съ не оди нигде!

расклопала съ йъ гл. св. (за кокошка) Дошло и е време да мъти пилета. Вж. “клопам”.

расклоцатвам гл. несв. Отраквам (някого). Знаа азе, онаа го расклоцатва и затъва съ не прибира!

расклоцатен прил. Отракан.

раскокера съ, дъ съ раскокера гл. св. Да се разкрача неприлично. Кя кѣто съъ раскокерила на онаа клупа пред назе, кой кѣ мине, занича, а азе съм умряла от срам! раскокерен прил. Неприлично разкрачен.

раскривокрстен прил. Много изморен. Раскривокрстен од работа.

раскривокрстил съм съ гл. св. Много съм се изморил. Фчера сме съ раскривокрстиле от превлачане дрва!

раскурцвам гл. несв. Развалям, повреждам. Ти ли раскурца радиото?

расоо ж, мн. ч. - расой Чатал. Иди отсеци още еднѣ расоо!

расошка ж. Малка "расоо". Трява ми расошка за оптегалка.

распищолен, распищоливен прил. емоц. Вж. "разголопендрен".

растаам съ гл. несв. 1. Разделям се. И дѣ съ не растаате един о'други! 2. Развеждам се. Верно ли, че бачу съ растаа с кака Пена?

раставен прил. По-широчѣк, не съвсем по мярка, но удобен. Але, тиѣ панталоне съ ми раставни!

растица ж. Младо широколистно дѣрво. Тѣмѣн бя отсякѣл фтората растица и Цану Ганкин пѣкна од някѣде! (Горският надзирател Цано Ганкин е бил страшилище за дѣрвосекачите - браконииери).

раступушвам гл. св. Разбивам от земята (диня или пѣпеш). Като падна от третата скала, за малку дѣ съ раступуша като лебеница!

расфурфуливен прил. Протрит, почти направен на фурда (плат).

расчовечвам съ гл. несв. Подивявам. Беше съ расчовечила и ниа бая съ уплашиме!

расчовечен прил. Подивял, излудял.

расчопетири съ гл. св. Разчекна се. - Кажи четири! - Четири. - Дирника ти съ расчопетири!

расчопрнкам, да расчопрнкам гл. св. Да разгоня група хора. Ще ги расчопрнкаме докѣде дѣ видиш!

ргвам гл. св. Хуквам. Щом азе викна, тиа ргнаа да бягат!

ргна ж. Пренебрежително название на човек или животно. Кѣде утвааш, море ргно шантава?

ргяф, ргява прил. Само в поговорката "Заман Мара гиздава, на добѣр ден ргява." (Всеки ден Мара гиздава, а на празник мрѣсна).

ребат, ребата прил. (за петел или кокошка) Шарен, на черни и бели петѣнца. Ще ми дадеш ли ейца од оние ребатите кокошки?

ребеча съ, репча съ гл. несв. възв. Карам се, атакувам с думи. Не репчи съ, че ще тѣ строша од бой!

редн'ѣ ж. Масово заболяване, грип. И не седите млогу по улицата, че ис Кула йѣ тргнала еднѣ редн'ѣ!

реля ж. 1. Муцуна. 2. Нос. Ще ти строша релята!

ремик м. Кожен колан. Ремик за панталоне.; Ремик на пушка.

ремичка ж. Врѣвчица, коланче.

ренк м. Цвят на прозрачна течност. Глей тѣва вино кѣкѣф убаф ренк има!

репак м. Изсъхнали след дѣжд или оран големи буци прѣст. Гулямо рупане беше из оня репак!

ресѣ ж. 1. Развити плодни пѣпки при гроздето. Таа годин лозето йѣ фрлило сума ресѣ. 2. Възраст, поколение. Ниа с тайку ти сме еднѣ ресѣ.

реулка ж. Чепка грозде. Очепи ми еднѣ реулчица афузелиа!

ригла ж. Механизъм за затваряне на врата. Пуци ли риглата?

ридак м. Дребен камък от кариера, смесен с глина. Ще копааме тиъ основи, докъде излезне ридак.

ркол м. Храчка. Кви съ тиа рколе и рндоле по земета? (по пода).

рмодол м. Труднопроходимо, затънтено и стръмно място. Къде сте мъ повеле ис тиа рмодоле?

рндол м. Сопол.

рогач м. 1. Голям полски бръмбар. 2. гимнаст. Кълбо напред.

ровенина ж. Голяма бъркотия в стая за живеене. Глей ква ровенина сте напрайле!

Думата вероятно произлиза от факта, че старите землени подове лесно са се разравяли от краката на столове, маси и др. (б.м.)

Рошко-прошко м. дет. Охлюв. Рошко-прошко, покажи си рокцата дъ ги вида бели ли са, черни ли са!

рпам гл. несв. Хапя, отхапвам. Рпам ябълка.

р-р-р Междуметие за подкарване на овците.

руба ж. фр. Чеиз, багаж. Дъ си земеш жена с млогу руба!

ругул м. Тъмен ъгъл на стая или мазе. Потрси метлътъ в ругуля!

рукам гл. несв. пренебреж. Непрекъснато слагам (дърва) в печката. Не рукай тиа дрва, че съ не моо диша од жега!

рукла ж. Малка купчина от снопи царевични стъбла. Тъмън напрайме кукурузината на рукли и удари! (заваля дъжд).

румам гл. несв. Хрускам. Не румай тиа бамбоне, че ще тъ заболът зъби от кя!

рупаа гл. несв. Събарям. Що рупааш тиа камъне?

рупаа съ гл. несв. възв. 1. Вървя през труднопроходимо място. Цял ден съм съ рупал из она трняци. 2. прен. Върша трудно някаква работа. Не рупай съ с тиа книги, щом ти не врви учене!

рупане ср. Блъскане, мъка, трудност. Гулямо рупане ще падне, докъде издзидате таа къща!

рускалце ср. Парче месо с мек хрущял в яденето. Най обичам да ям рускалце!

ръшна, да ръшна гл. св. емоц. Да наобиколя, за да проверя нещо. Ще ръшна из бостаня за няко зрял пипон.; Знааш ли кваа мойта жена, саму ръшне ис Кула и разбере сичко!

С

саджек м. Желязна тринога, под която се пали огън и служи за малко огнище на двора. сам нар. Тук. Яла сам!; Сам там стъпа!

сандросам, да сандросам гл. св. ирон. Да накажа с по-голямо наказание. Трява дъ го сандросаме за онаа работа!; Абе, разбрате ли, че катаджии од Видин съ мъ сандросале здравата!

самси, санси мест. Сам, самичък. Онова буре го внесу санси.

сатвора ж. Същество. Опасна сатвора си, никой ти не смее каже нищо!

сафера гл. несв. Зачитам, уважавам. Ич тъ не сафери за слива! Сравни с “бакара”.

сащаросвам (съ) гл. св. Същисвам (се).

свадем нар. Всякъде. Свадем по сфетъ йъ едно и също – мъка.

сведене ср. Съестен продукт, приготвен от овче мляко към края на доилния период по специална технология.

светна, да светна гл. св. Да ударя по главата рязко и с нещо. Оня фрли с камик и го светна право в главъта!

светъ бели нар. Много, твърде много. Таа годин сме набрале грозде светъ бели! свирчовина ж. Другото име на "лантовина".

се нар. 1. Всичко. ТКЗС - зе се! (Текезесето взе всичко). 2. Съвсем. Се съм съ укидал!; Аку, се съм тъ послушал! (Няма да те послушам).

сейнал прил. Отслабнал, пребледнял, със сенки под очите. Глей тъва дете къъ сейнало от четене!

секна съ гл. несв. възв. Изхвърлям сополи. Не секни съ на срят панира!

секна, да секна гл. св. Да спра. Огъня му секна. (Температурата му спадна).

селище ср. Дворно място, в което има, или ще има къща. Сравни с думата "градеш".

сецам (съ) гл. несв. (възв) 1. Тегля, а след това бутам. Де бе, дете, не сецай таблата на кревета, че сее паднала!; Не сецай съ докъде тъ облачам! 2. прен. Futuo.

сецна съ, дъ съ сецна. гл. св. Усаждам се. Сецнал съъ ф крста. (Има радикулит).

сечиво ср. прен. Несгоден човек. Опасно сечиво си станала од няко време!

Сечко-бечко, сечи баби дрфца словосъч. ср. Слабо разпространено продълговато насекомо с две характерни надлъжни бели линии по гърба и яки челюсти. Децата го хващат, слагат пред устата му тревичка и припват "Сечко-бечко, сечи баби дрфца, Сечко-бечко, сечи баби дрфца!...". Насекомото преяжда тревичката...

сечмъ ж. Млади царевични стъбла за силаж. (втора реколта).

сиджим м. тур. Въже.

сиджимка ж. тур. Тънко въже.

сила нар. Доста много. Сила място сме прекопале днеска!

сиропуч м. събир. Пренебрежително и презрително наименование на човек или група хора, които имат ниско обществено положение. Азе казвала ли съм ти дъ съ не збираш с тоо сиропуч?

сказвам гл. несв. Рецитирам. Наш Цану ще казва таа вечер ф салона!

скала ж. Стъпало от стълбище. Три скали ще съ тъмън! - Три стъпала ще са достатъчни.

скали мн. ч. Стълбище. Ще паднеш от скалите!

скимуча гл. несв. Скимтя. Виш що скимуче кучето!

склат м., мн. ч. - склатове Наклонена, забита в земята тояга при играта "попич", на която се поставя "бибето".

склопвам гл. несв. 1. Събирам две части от едно и също нещо. Склопи читанката и ми кажи стиготворението наизус! 2. Навършвам. Заутре склопвам четиресе годин.

скльокам съ, дъ съ скльокам гл. св. ирон. Да се снижа надолу. И докъде чакаме за пендзията, той съ скльока!

скойка ж. Мида. Море, куга нее имало кво, сме яле и скойки, и жаби, и смрдовранки!

скокичкам, скокоткам гл. несв. Гъделичкам. Не скокичкай го по петите, чее скокотлиф и ще умре от смя!

скокотлиф, скокотлива прил. Който има гъдел.

скомина нар. Напук, на яд. Нарочно мляска и съ уригва, тъ дъ ни прай скомина!

скончение ср. Край, смърт. Откъ имаме снаа, на назе ни доде скончението! (за нас няма живот).

скопне, да скопне гл. св. (за сняг) Да се стопи напълно. Таа годин снегъ скопна ча за Велигден.

скрипя ж. Голяма зелена гъсеница, дълга десетина сантиметра.

скркалце ср. Дървена макаричка, част от стан.

скркуцайка ж. Попара от просеник и зельова чорба. Като деца сме яле саму скркуцайка и ни йъ било благо!

скрнаф, скрнава прил. Който няма апетит, яде малко и не от всичко. Кво ще прайме с тъва скрнаво дете, не знаа!

скромосвам съ гл. несв. Притеснявам се. Не скромосвай съ, еми яш, че тука сме си се наши!

скроп м. Вж. "брканина". Однеси скробъ на прасците!

скросна, да скросна гл. св. Успявам бързо да намеря изход от създаденото положение. Веднъга скросна кво да каже!

скрумна, да скрумна гл. св. Да опърля, да обгоря (вълна) и да стрия остатъците.

Получава се черен прах, който е кръвоспиращо средство. Бабо, скрумни влна, че Стойчу Маркоф сцени на Йошу главъта с камик!

скрумне ми, дъ ми скрумне гл. св. 1. Да ми дойде на ум, да ми хрумне. Кой знаа кво ще му скрумне до довечера! 2. Зъб да стане чувствителен на допир. Скрумнаа ми зъбите от тиа сливи!

слабен прил. ирон. Дебел, голям. Слабен дзадник носи, а не ще да работи нищо!

скуруфана прил. емоц. Остаряла, погрозняла бабичка. Неца ди'а при онаа баба скуруфана!

слиньосан прил. Замърсен, хванал кора от човешка пот. Земи и фрли тиа слиньосани дрей за пране!

слон м. Овчи кошари, колиба. Оди ли фчера на слоня?

смамузвам съ гл. несв. възв. Снизвам се. За две-три годин кя съ смамузи ептем!

смамузен прил. Снизан.

смижурен прил. Сбръчкан. Мани съ с тиъ круши смижурените, никой нема дъ ти ги купи!

смитам гл. несв. срб. Преча. Ей, пленгор, смитате ни!

смичам (съ) гл. несв. 1. Смъквам (се). Смичай по-брже кожата на тъва агне, че ората чакат! 2. прен. Обирам. Кя оди с него саму дъ му смича парите!

смлата, да смлата гл. св. Да пребия набързо. Докъде ниа дотичаме, оня го смлати!

смотрявам съ гл. несв. Съобразявам се с други хора. Някугя сме съ смотрявале с по-старите!

смртва съ, дъ съ смртва гл. св. възв. Да се затопля. Малеуу, собата съ смртви най-после!

смумлям, да смумлям гл. св. Да смачкам, да смотая. Смумляй оня весник и ми го дай да опрла пилето!

соо ж., мн. ч. - сой Вж. "расоо".

соса (ми) гл. св. Стига (ми), достатъчно (ми) е. Тебе ти не соса половин буре вино!

спардалисвам гл. несв. Износвам, унищожавам. За два-три дена спардалиса новите патъци.

спастра, да спастра гл. св. Да прибера, да прикрива. Спастрила съм две крини боп за зимъска.

сплащам гл. несв. Сгъвам. Сплатите тиа чершаве, че съ станале на джван'ък!

сподвивам гл. несв. Успявам да свърша нещо. Къ си сподвил самичък на таа дзидариа?
сполучвам гл. св. Отгатвам, познавам. Сполучи колку пари имам в джеба!
сполучваница ж. Детска игра на отгатване. Айде да играаме на сполучваница!
спомитам съ гл. несв. Обърквам се, заблуждавам се. Малеуу, азе съ спомету, че йъ брат ти!

спона ж. Дървена спирачка за волска кола.

споплава, да споплава гл. св. 1. Да свърша някаква работа. Докъде да видиш, споплави онаа нива! 2. Да открадна. Споплави ли н'ящо от панира? 3. Пребивам (някого). Не закачай съ, че ще тъ споплава!

споразен прил. Развален. Не слагай тиа яйца споразените поди кокошката, че саму ще съ мъчи да лежи на кя!

спрежник м. Ортак в селскостопанска работа. Ниа с тайку ти се сме биле спрежници!

сприа ж. Кратък силен дъжд, придружен с вятър.

спроти нар. Срещу. Не стой спроти мене, че ми смяташ дъ гледам!

спряга ж. Катарама на обувка, гумен цървул или амуниция.

срека ж. срб. Щастие, късмет. Де таа срека да вали!

срукна съ, дъ съ срукна гл. св. възв. Да отида, да се събера. Народа съ срукна дъ види кво става.; Сума ора съ срукнаа на бабиното Станино погребение.

срупаа (съ), дъ (съ) срупаа гл. св. Да падна, да (се) съборя. Срупайте онаа кукурузина от колата!; Изеднък ми стана лошо и не съм разбрал къ съм съ срупал!

срусульосам, да срусульосам гл. св. Да пребия набързо. Ще тъ срусульосам!

срце ср. Стомах. Пряеде и съга го боли срце.

срчено нар. Много бързо. Дъ съ врнеш срчено от чершиата!

старойка ж. остар. Кум.

стеница ж. Кръвопиешо насекомо, подобно на дървеницата, или самата дървеница.

стау Междуметие за плашене на човек, когото сме издебнали.

страшне нар. емоц. Вж. "грозне".

стрга ж. 1. Място, където животни се товарят на превозни средства. 2. прен. Барьера, проверка, контрола. Море, ще минете сичките на стргата! Сравни с "прелка".

стрквам (съ) гл. несв. Ядосвам (се). Като му казаме кво става, той съ стрка од ят!

стукам (съ) гл. несв. Връщам (се). Стукни каруцата да натавариме! Не стукай съ надзади, че ще паднеш в езъ!

стуу Междуметие за връщане на говедата на заден ход.

сугреп м. Прах и дребни парчета пръст. Не фргай сугреп! (Не се ядосвай, не се карай!).

суда гл. несв. Наставлявам, поучавам. Азе го суда, ама то не разбира!

суерлак м. събир. Сухи клони за огрев.

сукар м., мн. ч. - сукаре Парченце мръсотия по време на къпане. Смъквам од грба ти сукаре, къто че не си съ мил сто годин!

сума, сумасиъ нар. Много. Сума време мина от тугава.; Сумасиъ грозде съ спорази!

супера съ гл. несв. Карам се, ежа се. Кво съ супериш вроз мене?

сурече ср. 1. Картинка. Дай таа книшка дъ погледам суречета! 2. Силна карта при игра на карти. Додоо ми саму суречета!

суривам (съ), сурявам (съ) гл. несв. Събарям (се). Малеуу, шугу нарот съ сурина од дапа!

сурма ж. Кила, херния. Вигял ли си Цанку Съльоф каква сурма влачи?

сусула съ гл. несв. Карам се сърдито. Саму дъ и речеш нящо и почва дъ съ сусули!

сусулат прил. Който се кара често и много сърдито.

сутулиа ж. Затънтено място. Къде ще одите по ония сутулии?

сушина ж. Пристройка, навес. Къ нема дъ напрайш няко сушина по двора, като другите мъже!

събъждам съ гл. несв., дъ съ събеда гл. св. Идва ми ума в главата. Секи ден му бъбра, а той съ не събъжда!; Събеди съ най-послед!

сцъцквам гл. несв. Сбивам едно до друго. Що си сцъцкал тиа букви, та никой ти не моо разбере нищо!

сцъцкан прил. Сбит.

съвлек м. Вид тревисто растение.

съзимам съ гл. св. Сприятелявам се. Откъ съ съзела с ония от казармата, съ не прибира у дума!

същи прил. Истински. Той му нее същи брат.

Т

табла ж. 1. Самостоятелно обособена част от лозе. Попрска ли онаа табла с отела? 2. Училищна черна дъска.

таксе ср. нов. остар. (?) Лека кола.

талар м. Кръгъл дървен солник с или без капак.

тараба ж. Дървена дъска за ограда. Думата се среща на много места в България, но е твърде хубава, за да я няма в този речник. (Прякорът на Георги Димитров е бил Гошо Тарабата, а и в Кула казват "пян на тараба" - мъртво пиян.).

таратанци мн. ч. Тестиси. Ще ти дам някому таратанците! - Нищо няма да ти дам. Сравни с "блсак".

татруза гл. несв. Мъкна, влача. Не татрузи тоо платник, че ще съ прокъсне!

таферен, таферна прил. Който е с добро здраве. Тиа дни не съм баш таферен.

теглайка ж. Вид кратуна с дълга права дръжка. Използва се за изтегляне на вино от буре или бъчва чрез изсмукване на въздуха от нея с уста. Такива, само че стъклени, съдове се използват в Европа.

тезе прил. Пресен, пресна, пресно, пресни. Водъта йъ тезе.; Пастите съ тезе.

темелен прил. Здрав. Темелна къща.

темелно нар. Здраво. Да зашиаш панталонете темелно!

тентувам съ гл. несв. Бавя се, клинча. Не тентувай съ, еми работи!

тенясвам гл. несв. Навлажнявам, леко подмокрям. Бурето тенясва и ще трябва догодина да причукам обрчете.

терек Само в словосъчетанието "горчи терек" - много горчиво.

тесам гл. несв. Почиствам с мотика от бурени определена площ. Тъмън земе дъ тесаме градината и удари! (заваля).

тескувам гл. несв. 1. Изстисквам. 2. прен. Разпитвам, измъчвам. Колку ще дъ мъ тескуваш, нищо нема дъ ти кажа!

тескобъ ж. Теснотия. У назе йъ гуляма тескобъ!

тефтиша гл. несв. 1. Пека на слаб огън. Агнето трябва дъ съ тефтиши длго време! 2. прен. Вж “тескувам 2.”.

тизул м. Съименник. Ниа с него сме тизуле и съ збираме на секи Ивановден.

тища гл. несв. Допичам на слаб огън. Остави ляба дъ съ тищи! 2. прен. Вж. “тескувам 2.”.

тлча гл. несв. Мачкам, кълцам. Не ви’иш ли, че тлча бял лук!

тлчок м. Кълцаник.

точило ср. Чугунен пръстен за затваряне на горен отвор на печка. Иди земи гулямото точило, че съм си напрайл покарачка, дъ йъ пробаме!

тпрус Междуметие за прогонване на котката.

тргия ж. Катранени остатъци в цигаре или лула. Ще умреш от таа тргия!

тргунка ж. Синя слива. Таа есен съм опекул къде трийсе кила рекиа от тргунки.

требеш м, мн. ч. - требеже Почистено от дънери място. Требежете - местност край Кула.; Сфрака цъцре на требеш, азе с..., ти едеш!

требенина ж. Вж. “требеш”.

трескъ ж. Недоразвита костилка на трънкосливка, все още мека и бяла. Не яш тиа трески, че ще тъ заболи срце!

трло ср. Място, където овците почиват.

трнометка ж. Домашна метла от гъсти клони или пръчки.

троша гл. несв. 1. Чупя. Земе дъ трсиме детето и азе го завари, че троши джама с камик! 2. Харча. Не троши парите, че ще сфршат!

трошек м. Харчлък. Къто тргнеш, остави няко леф за трошек!

тртлес, тртлеста прил. Който има голям задник. Мале, тртлеста ти йъ таа!

трул прил. Изгнил отвътре. Труло дрво за нищо не става.

групнем нар. Начин за скок от място без засилка. Ще ви натскоча трупнем сичките!

труптен прил. Препълнен. Труптено шише съз зейтин.

труптиняк м. Утайка. Мани тоо труптиняк и донеси убаво вино!

тршлева гл. несв. Натискам, мятам, разкъсвам. Куга азе погледна, мачката тршлеви едно плофче!

Тударица ж. Тодоровден (22 март).

тул м. Съд от кратуна за лъжици, сол и др. Костадин од Бранкофци, къто ловеше риба, йъ слагаше ф тул.

турме ср. 1. Малкото на биволицата. 2. прен. Охранено дете. Глей кво турме си!

туруляскам (съ) гл. несв. Бутам (се) грубо. Недей дъ съ туруляскаш!

Турчин с. Цар Петрово, Кулско.

турчинчене мн. ч. Хора от село Цар Петрово.

турчинченин м. Мъж от с. Цар Петрово. Мъжъ и йъ турчинченин.

турчинченкъ ж. Жена от с. Цар Петрово.

тутам съ, туткам съ гл. несв. възв. Бавя се, мотая се, повъртам се. Абе, до куга има дъ съ туткате, нема ли дъ врвие вече?

тутаф, тутава прил. Бавен, несъобразителен. Баца ти не беше ча толку тутаф къто тебе!

туфлек м. Дюшек.

туцам гл. несв. Играя на играта “туца ми съ туца”.

“Туца ми съ туца” Игра за възрастни, при която играчите по заповед на един от тях докосват пода с някоя част от тялото си (туцат). Туца се “на ушенце”, “на нусленце”, “на

дупенце” и т.н.

туч м. Горен капак на печка от чугун. Ниа бяме сложили на шейнъта си един туч и къ летеше най-млогу!

У

убаф, убава прил. Който е имал много добри качества, но не е вече при нас и за когото съжеляваме. Убавото плофче, някой ни го откраднал!; Убавата жена, утиде си без време! Думата има самостоятелно значение и не е синоним на “убаф” - хубав, красив. убавенко ср. остар. Девер. Доде ли си убавенко од лозето?

ублювам (съ), дъ (съ) ублювам гл. св. (възв.) Да повърна върху (себе си). В дапа ми стана лошо и азе ублюва един от Чичил.

убрендзам съ, дъ съ убрендзам гл. св. възв. Да се изцапам, да се омърся, да се насера. Се съъ убрендзал от стра!

убрендзан прил. Изцапан с мръсотии.

увалям, да увалям гл. св. Да изцапам. Уваля ли веке новото фигаро?

уврага нар. По дяволите. Уврага ти доброто, като нелаш!

углумен прил. Сбит, врасъл един в друг. Углумен кукурус.

угмацан прил. Уцапан. Глей ква му йъ угмацана тетратката, па ще ми викаш, че не прлича на тебе!

ударам гл. несв. 1. Приличам. Удара на баща си. 2. Мириша, дъхтя. Удара на бабина душица. 3. Излизам направо. Като фанеш тоо път, ще удариш право на лозето! 4.

Съвпадам. Айде пресметни и ти, да видиме дали ще ни съ ударат сметките!

удже нар. Още повече. Откъ немаш баща, удже не слушаш! Възможно е думата да произлиза от старославянската “хуже” - по-лошо. (б.м.)

узбуна ж. Вълнение, тревога, бунт. Ква беше таа узбуна у вазе нощеска?

уздам съ гл. несв. Надявам се, очаквам, вярвам. Не съм съ уздала дъ си додеш таа вечер!; Уздай съ в мене! (Имай ми доверие).

уймалка ж. Безделник. Одиш като уймалка!

уйсен, на уйсен нар. Никога. С тоо мрзел ще съ ужениш на уйсен!

укаден прил. Опушен по стените. Да знааш къ йъ укадено у къ! - У тях е много мръсно.

укервам го гл. св. Свършвам някоя работа много лошо. Се си го укерал с ония прикаски!

укидам съ, дъ съ укидам гл. св. Да се измърся. Глей къ си съ укидал!

укишвам съ гл. несв. 1. Увисвам се. Укишил съъ на вратъ ми. 2. Проявя вам инат. Укишил съъ и неще да влезне.

украду съ гл. св. Изкраднах се. Азе съ украду и издрсна!

укр’ал съм съ гл. св. Много съм се изморил. Днеска се съм съ укр’ал од онаа копанина.

укрцунвам съ гл. несв. Притихвам, умислям се. (напр. когато съм болнав). Кво си съ укрцунил, дъ не си болен?

улепък м. Парче мръсотия по дрехите. Целите ти крачуле съ в улепъци, дъ ни си влазал в нужника?

улувам гл. несв. 1. Издавам звуци на “улувица”. 2. прен. Живея самотно, самотен съм.

Улувам и азе като тебе!

улувица ж. Нощна птица.

улумъ ж. Вдлъбнат ръб на покрив, който се получава, когато къщата има "г"-образна форма.

уля ж. 1. Срамното разстояние при жената - разстоянието между ануса и влагалището. 2. прен. Идиот, глупак. Глей уля з гети! (глупак с хубави обувки - глупав, но не знае това).

умба ж. Дупка за измрели животни, екарисаж.

умка ж. Купчинка земя за ограждане на нива, градина и др. Започено с умки.

умвам съ гл. несв. Разлагам се. Що носиш таа риба, не вийш ли, че съъ умнала!

умурдарен прил. Измърсен по лицето. Се умурдарен оди!

умурдарил съм съ гл. св. емоц. Измърсих се по лицето. Глей къ си съ умурдарил от тоо мармалат!

упаламуден прил. Унил, уплашен, притеснен. Що си така упаламуден, дъ не съ ти съ претуриле колата?

уплтвам съ гл. св. Ставам "плтеник". Лягайте да спите, че таа нош баба ви Стана ще съ уплти и ще видите тугава!

уплуал прил. Съсипан, остарял. Гяа Богден ептем йъ уплуал!

урбулешки, урбулешкътъ нар. Без много мисъл, само със сила. Таа работа не става урбулешкътъ!

уреден прил. Работлив, предприемчив. Уредна жена.

уризало ср. Завързан на "гушка" остатък от основата, след като тъкането е вече завършило. Дай един конец од уризалото!

уруглица ж. Прав гладък прът, хоругва.

урунгел м. Грозен човек. Що съъ уженил за тоо урунгел?

урявам гл. несв. Махам, изхвърлям някого насила. Урините ми съ од главъта, че не моо дишам од вазе!

урявам съ гл. несв. възв. 1. Изприщвам се, обривам се. Се съм съ уринал од онаа коприва! 2. прен. Махам се. Урини ми съ од душъта!

усакотвам гл. несв. Усецам, подразбирам. Абе, азе усакоти че ма лъжеш, ама не повярва!

усвет нар. Много далече. От усвет и од бестрага койо йъ по-далеко?

ускуре, ускуре нар. Много скоро в бъдещето. Ускуре ще получиш писмо од него!

устрел м. 1. Вероятно "сърдечен удар, инфаркт". 2. В клетвата "устрела дъ тъ устрели!".

устрела, да устрела гл. св. Само в клетвата "устрела дъ тъ устрели!". (подобно на "дявол да те вземе!").

усупервам съ гл. несв. Нахвърлям се с думи, нарочвам. Кво си съ усуперил вроз мене?

уташкам, да уташкам гл. св. Да успокоя, да прикрива. Абе, уташка ли съ онаа работа покрай ваша Нада?

утечъ, да утечъ гл. св. Да избягам. Азе утеку први, после утече кя, а накраа утекуа и другите.

утивен прил. Напоен, натънал в течност. Баницътъ ъ утивена в мазнинъ и йъ накртна!

утивил съм гл. св. Полял съм (градина) повече, отколкото трябва. Глей Гитините къ съ утивиле таа градина и пипера ще крченяса!

утрошил съм съ гл. св. Изморих се. Ще си легна, че съм съ утрошил от косене.

утурвам съ гл. несв. Нарочвам. Утурил съъ по нее, като че нее видвал жена!

уфиткуливен прил. Направен на къдрици. Иди съ пострижи, че глей къ си уфиткуливен по вратъ!

уфрцам съ, дъ съ уфрцам гл. св. Да се уплаша много. Се съ бя уфрцал, докъде бя ф полицията!
уцвакам, да уцвакам гл. св. Да измърся. Що си си уцвакал читанката?; Глей къ мъ уцвака тоо дживгар!
уцвакан прил. Измърсен.
ушляпам, да ушляпам гл. св. Да изцапам с нещо рядко. Малеуу, глей къ си си ушляпал новите панталоне с тиня!
ущура междум. Вж. “пустиня”. Таа ущура шантавата па утече!
уядам съ гл. несв. Ядосвам се непрекъснато. Саму с тебе ли ще съ уядам?; Уядам съ с един мотор!

Ф

фалъ ж. Гордост. Фалъ ли ти йъ, че си мъ ударил?
фандък м. 1. Вж. “щимка”. 2. прен. Дребен човек. Колки фандък, а колку гюрунтиа дига!
фарашлан м. Голямо парче. Глей колки фарашлан месо ми дадуа!; Куга погледна, вигя че од бузата му виси един фарашлан кожа!
фат м. 1. Мярка за дължина, около четири пръста. Длго йъ четири фата и три прста! 2. Цветни ивици или петна върху тъкан. Бойдисала си го на фатове, на фатове! (лошо боядисано).
фаца ж. рум. Образ, лице. Таа къща нема никаква фаца.
фаша ж. Ивица свинска кожа за цървули. Нарези кожата на фаши, докъде съ нее спекла!
фейкало, фейкалце ср. Нещо, което може да се “фейне”, например тънко парче изкривена ламарина.
фейкам гл. несв. Хвърлям нещо, което лети бързо и по време на движение сменя посоката си.
фейкам съ гл. несв. Отивам бързо. Ще съ фейна до Салореца!
фигаро ср. Домашноплетено елече. Не потлапвай новото фигуро, еми го остъй за добър ден!
филашкишиата м. Въображаемо митическо същество, с което се плашат децата. Яш, че ще доде филашкишиата!
финчи гл. несв. Свири. (от излизаща пара). Чайника зе дъ финчи.
фискало ср. Нещо, което може да се “фисне”, например тънка каменна плочка.
Фискалото отскача от водна повърхност няколко пъти.
фискал гл. несв. Хвърлям нещо плоско изведнъж и много далече. Я фисни тъва камиче!
фистра гл. несв. Отсичам рязко. Ножето млогу фистри. (ножът е остър).
фиткул м. Къдрица. Косъта му йъ на фиткуле, на фиткуле!
фкепча съ, дъ съ фкепча гл. св. емоц. Да се хвана здраво. Двамата съ фкепча и никои не можа дъ ги разварди!
фкокоранчен прил. Вцепенен, вдървен от студ.
фкокоранчил съм съ гл. св. Вцепенил съм се, вдървил съм се от студ. Се съм съ фкокоранчил! (целият съм измръзнал).
фкотлен прил. Окислен от престой в меден съд. Фкотлена вода, фкотлено едене.

флянкам гл. несв. Приказвам неразбрано, издавам неразбираеми звуци. Той мъ едоса, а азе му срезва гайдата с ноже и кя зе дъ флянка!
фонара ж. Пара, дим. Кваа таа фонара, къде излаза од вазе?
фпален прил. Зазрял. Фпалено грозде.
френга ж. Френска венерическа болест, сифилис. Дъ тъ фане френга и шуга! (клетва).
френгаф, френгава прил. Болен от венерическа болест.
фрескам гл. несв. Говоря, като не произнасям добре звука "р". И съга си фрескам.
фрескаф, фрескава прил. Който "фреска".
фрк м. Голяма чаша (около един литър). Море, види съ, че сте пиле с фрка! (много сте се напили).
фрнта ж. Дребна пара, почти нищо. Останал съм без фрнта!
фрфалак м. Младо пиле.
фтасам, да фтасам гл. св. Успявам да свърша нещо навреме. Фтаса ли да уготвиш, че ората ще додат вече?
фтенчи съ гл. св. Остана тестяв, вдърви се. Ляба съ фтенчи, че не си го опекла като ората!
фтрта (го), дъ (го) фтрта гл. св. Да (го) сгащя. Фтртиме го до кяната вратница!
фтумбачвам съ гл. несв. Разлагам се. Чорбътъ съъ фтумбачила вече! Сравни с "умвам съ".
фузгам съ гл. несв. Плъзгам се. Ниа с моо брат сме съ фузгале най-далеко, че на шейнътъ си сме биле сложиле туч!
фука гл. несв., 3 л. ед. ч. Вали сняг със силен вятър.
фукара макара пукара цин. Псувня.
фула 1) гл. несв. Псувам, карам се. Фули мъ на майка, затъва ще еде бой!
фула 2) ж. Срам, излагане. Кула стана за фула! (Кула се изложи).
фурдъ ж. Дреб. Напрайле сте сламника на фурдъ!
фури гл. несв., 3 л. ед. ч. Духа, става течение. Приклопи вратата, че фури!
фурня ж. Печка. Затвори шпората на фурнята, че ще печа ляп!
фускам гл. несв. Изпускам газове, пърдя.
футам гл. несв. 1. Псувам. Фута наляво и нагясно! 2. Futuo.
фчезна съ, дъ съ фчезна гл. св. възв. Да се вдървя. Фчезнаа ми съ краката от стут!
фчеплеза съ, дъ съ фчеплеза гл. св. Да се покатеря. Що си съ фчеплезил на чиряшата, жено момчешка?
фъкам гл. несв. Прерязвам рязко. Малеуу, що фъкаш покрифката с тиа ножици?

Х

хъш м. Макар и известна като книжовна, думата е включена в речника, защото е (може би!) единствената по-стара дума от говора на гр. Кула, която започва със звука "х"!
Хъша. (прякор).

Ц

цанцарушка ж. 1. Обичка. Купила съм си цанцарушки! 2. Стайното цвете “фуксия”.
цвик м. Суроватка. Щ’иа до мандрата за цвик, че свинете нема кво да едът.
цвикна, да цвикна гл. св. Да крясна, да се скарам някому. Азе к’то му цвикна и той веднъга съ прибра.
цвича гл. несв. Пищя, плача. Що цвичиш, к’то никой т’ не закача?
цедило ср., цедилник м. Четириъгълно парче домоткан плат за багаж, което се носи на гърба на жената и се завързва за раменете с четири “прашки”.
цеклянка ж. Парче стъкло от прозорец. Поряза съ на едн’ цеклянка.; Цеклянковите - кулска фамилия.
цепеняк м. порочно Девойче, младо момиче.
цепец м. Вж. “мамец”.
цепленка ж. 1. Треска от дърво. 2. прен. Особен човек. Казаа ората, че си опасна цепленка!
цера гл. несв. Лекувам. Одила съм ча в Ботевград, д’ мъ цери дофтур Боню Корманоф.
цери гл. несв., 3. л., ед. ч. Прозира. Панталонете ми зее д’ цер’т вече!
цефара ж. Предна кост на човешки крак между коляното и глезена.
цика ж. дет. Коза. А д’идеме да видиме циката!
цикам гл. несв. Бозая. Ерето още цика од майка си и зат’ва нема да го продаваме!
цикара гл. несв. Икономисвам. Цикари шикера, че остана малку!
цико-цико Междуметие за повикване на коза или яре.
цикна, да цикна гл. св. Да се обадя. Да не си смял да цикнеш!
цилиндър м. Ръчен часовник без рубинени камъчета на осите на зъбните колела.
цифка ж. Сопол.
цифкол м. Вж. “цифка”. До, ре, ми, фа, соо, ла, потече ми цифкоо-ла, скоро ще ми кап-не, Пеню ще го лап-не! (броене при детски игри).
цифун м. Ледена висулка. Не смучи тоо цифун, че ще т’ заболит грло, а немам пари д’ т’ вода по доктуре!
цркалка ж. Детска пръскачка с бутало, направена от бучиниш.
цукам гл. несв. Целувам. Млогу обича да цука шишенцето! (обича да пие алкохол).
цуцуникам гл. несв. емоц. Пия алкохолно питие. На него му дай саму да цуцуника!
цъгрица ж. Семки от грозде, остатък след смачкването му.
цъкли мн. ч. Очила. Къде съ ми цъклите?
цъцра гл. несв. Дърдоря. Не цъцри толку, че мъ заболит глава!
цъцърка гл. несв. 3. л. ед. ч. Тече на много т’нка струйка. Виното зе да цъцърка! (почти се е свършило).

Ч

чалгънин м. Вж. "шашкънин".

чамалюга ж. остар. Вж. "гюдула".

чапля ж. Занесен човек. Ей, чапльо, ще тъ згази дапа!

часее нар. След малко, но неопределено кога. - Куга ще набереш тревъ за свинете? - Часее!

чебър м. Дървено каче с вместимост около петдесет литра. Милчу Чебъра. (прякор).

чебърняк м. Дървен прът за носене на "чебър".

чегара гл. несв. 1. Кастря. 2. прен. Бия жестоко. Баща ти има дъ ни чегари, къто разбере кво сме напрайле!

чекло ср. Мотика за бъркане на хоросан.

чекур м. Стърчащ от стъблото на дърво остатък от откършен или отсечен клон. Куга била млада, баба Стана паднала от чиряшата и съ нанизала на един чекур на незгодно място.

челосам, да челосам гл. св. Да ударя в главата. Ще тъ челосам!

челосан прил. Зашеметен. Кво глееш къто челосан? (гледа тъпо).

чепа гл. несв. Изкривявам, изкълчвам. Не чепи ми ръкъта, че боли!

чепа съ гл. несв. възв. 1. Кривя се. Кажу му дъ съ не чепи, че го глееет ората! 2. прен.

Кокетнича. Откъ вигя, че йъ гледат сички, зе дъ съ чепи!

чеплеза съ гл. несв. 1. Катеря се. Не чеплези съ по мене, че съга бъш не съм таферна!

2. Правя гримаси. Бърем докъде бърете с учителката, съ не чеплезите!

чеплезлък м. Несериозно и неприятно поведение, с което обикновено се цели

привличане на вниманието на другите. С тоо, вашия чеплезлък, нема да стигнете до никъде!

четворъ гл. несв. Събирам два впряга говеда. Ще четвориме ли и таа годин, куга земеме да ореме?

четвори ми съ гл. несв. Мержелее ми се. Четвори ми съ пред очите.

четвртит прил. 1. Квадратен. Четвртита нива. 2. прен. Много дебел, пълен. От едене си станала четвртита!

четвртосвам гл. несв. Оформям нещо да има правоъгълна форма. Четвртосай тъва тенеке!

чиве ср. Правоъгълна емайлирана тавичка.

чир м. Вж. "чирка".

чиреп м. Домакински съд. Ама, до куга ще метаркаш насам-нанам тиа чирепе, а не слагаш да едеме!

чирепор м. събир. Домакински съдове. Млогу чирепор довлече майка ти, куга оди в Румъния!

чирка ж. Цирей. Дигнале ми съ съ чирки по вратъ!

човрнтиа ж. Човек, който непрекъснато подпитва, с цел да разбере нещо. Гуляма си човрнтиа, нищо съ не моо скриа от тебе!

чомбъквам съ гл. несв. Падам рязко във вода. Глей дъ съ не чомбъкнеш в бунаря!

чомпал м. Вж. "чекур".

чонка ж. Ключ.

чоперек м. Неопределена мярка за дължина, съизмерима с около една десета, една петнадесета от основната мярка. метър и чоперек - метър и няколко сантиметра.;

километър и чоперек - километър и стотина метра и т.н.

чопрнкам гл. несв. Ровя, търся. Кво чопрнкаш, къде ти нее работа?

чоти мест. Защо ли? Чоти си не додо веднъга!; Чоти си не купи шикер зафчера, че беше по-ефтин!

чувам гл. несв. 1. Пазя. Чувай дъ не падне детето! 2. Отглеждам. Чувам два чифта говеда.

чудно прил. Употребява се в израза “чудно и дивно” - колко малко. Чудно и дивно детенце, а къ сказва!; Чудно и дивно прасе, а колку млогу еде!

чука ж. Планинско възвишение, хълм, връх..

Чуката ж. Граничният контролно-пропускателен пункт "Връшка чука". Щ'иа до Чуката, че чакам едни французе да додат ф Кула.

чуклюнка ж. Парче от счупен земен домакински съд. 2. прен. Закачлив човек, драка.

чуруга ж. Твърда цицина върху главата. От фчера главъта му йъ саму ф чуруги.

чучкам гл. несв. дет. Седя. Ще чучкам до вазе и ще слушкам!

чушкам гл. несв. 1. Вж. “джушкам”. 2. Очиствам боба от шушуките. - Кво прайш? - Чушкам боп.

чушуретина ж. Парче от кратуна, което все още се използва. Донеси онаа чушуретина, че ми трябва за поливане!

чъчък м. остар. Житният плевел “бабин зъб”.

Ш

шантавее гл. несв. Глупея. До куга ще шантавееш, нема ли дъ ти доде акъла в главъта? шантаф, шантава прил. Глупав.

шашавее гл. несв. Вж. “шантавее”.

шашаф, шашава прил. Вж. “шантаф”.

шашкънин м. Глупак. Гулям шашкънин съ извъди бачу ти!

швирка гл. несв., 3. л. ед. ч. Тече много силно. Од нусъ му швирка крф.

шилък м. Заострена клечка за пробиване на дупки при правенето на цървули.

шип м. Дървена клечка за затваряне на врата. Вж. “зашипвам”.

шипар м. Угоено мъжко кастрирано прасе. Фчера Ваню и Цеца съ бътнале шипаря.

шльокам гл. несв. Издавам специфичен звук, който се получава при влизане на твърд предмет във влажна среда.

шльопи мн. ч. Чехли от стари обувки. И тиа ли чели напрай на шльопи?

шляпам гл. несв. 1. Пляскам. Ще тъ шлепна! 2. Ръкопляскам. Деца, шляпайте, шляпайте!

3. прен. емоц. Говоря. Ония, двете близначки на кака Адриана, саму по кулски шляпат! 4.

прен. емоц. Говоря каквото ми падне, разнасям слух. Шляпа по цела Кула и го нее срам!

шморец м. Оставено в иззидана стена място за захващане на напречен зид, който ще бъде иззидан по-късно. Не бой съ, ще остайме шморци!

шмркам гл. несв. 1. Смъркам течност с носа си. 2. прен. Пия. Щмркни си малку рекийка!

шовам гл. несв. Ям лакомо. Не шовай тоо ляп така, чее срамота!

шолева гл. несв. Ям бавно и тихо. Детето шолеви лебец.

шпора ж. Фурна на печка. Затворила си мачката ф шпората и дабре, че азе я чу да меуче!

шунтора съ гл. несв. Мотая се, търся нещо. Остави детето дъ съ шунтори!
шупа ж. Стопанска постройка в двора.
шупуникам, шушуникам гл. несв. Приказвам тихо, шепна.
шуруп м. Сироп. Някуга на панирете Рамазан продаваше шуруп.
шушльо м. събир. 1. Остатъци след сеченето на дърва, трески. 2. Мръсотия в съд с
напитка. Мани тоо шушльо от котленицата! 3. прен. Морално пропаднала част от
обществото. Откъде ми доведе тоо шушльо?
шушньора съ гл. несв. Вж. "шунтора съ".
шуштер м. 1. Вж. "шушльо 2.". 2. Шушумига.
шфрасна, да шфрасна гл. св. Да ударя рязко. Не бърби млогу, че ще тъ шфрасна!
шфрц Междуметие за поясняване как точно е изтекла течност. Виното рече "шфрц" и
наплни каната! - Има много вино в бурето.
шфъкам гл. несв. Върша неморални деяния без задръжки. Млогу шфъка Пенината
дъщеря.
шфъклиц, шфъклива прил. Който "шфъка". Цялата им фамилия съ шфъкливи!

Щ

щавлек м. Ядливо растение, подобно на лапад.
щета ж. ирон. Човек, който пречи на другите. Мани съ с таа щета от тука!
щимка, щинка ж. Количество влакнест материал, което може да се събере в шепата.
Еднъ щинка влна.
щипна, да щипна гл. св. прен. Да извърша дребна кражба. Ще щипна малку лучец от
Пенкината градина!; Той не моо живее, ако не щипне н'ящо!
що кааш Потвърждение, така е, както ти казваш. - Заран щ'идеме на Пляшово да
копааме. - Що кааш!
щрапам гл. несв. Стъпвам неумело.
щрапка ж. Стъпка. Таа щрапка йъ от козъ!
щрегар м. Който спи нащрек.
щрклица ж. Висока шейна за кон или магаре.
щркокрак прил. Висок, дълъг. Познаваш ли Влчу Джурулейски, оня щркокракиа, на
Вергил Каальоф брат му?
щугу нар. Колко много. Щугу риба йъ фанал Ваню Грка, да знааш, саму бачу ти Перу йъ
фанал повече од него!
щулям съ гл. несв. Мотая се, търся нещо. Цела нош съм съ шуляла и не можа да намера
онаа плофка!
щумосам, да щумосам гл. св. Да скрия нещо така, че да не може да се намери. Къде си
ми щумосала онаа риза?
щурц, щурцове м. Греда над врата или прозорец.

Ъ

Речник на диалетния говор на населението на град Кула

Написано от ivailo

Събота, 19 Март 2011 02:12

ъкъъ част. Отрицателен отговор, не. - Оди ли за шикер? - ъкъъ!
ън част. Ха. ън така бе, Пеко, кой тъ не напада!

Ю

юра гл. несв. Гоня. Айде дъ съ юриме!
юреница ж. Играта "гоненица".

Я

ягма ж. Съсипване на продукти без да се води сметка. Ядуме на ягма!
ягмисвам гл. несв. Съсипвам. Не ягмисвай клинците!
язовина ж. Задимено помещение. Кваа таа язовина у назе, дъ не сте пушиле?

**Автор Йордан Йончев от гр. Кула, издаден през 1997 г. от издателство "Сиби" -
София. Всички права са запазени**
{loadposition user28}